JAMHURI YA KENYA
WIZARA YA ELIMU

MTAALA WA SHULE YA MSINGI

KISWAHILI

GREDI YA 6

KWA WANAFUNZI WALIO NA CHANGAMOTO ZA KUONA

Chapisho la Kwanza 2017

Chapisho la Pili 2024

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kuiga, kunakili, kupiga chapa au kutoa mtaala huu kwa njia yoyote ile bila idhini, kwa maandishi, ya mchapishaji.

ISBN: 978-9914-43-826-0

Kimechapishwa na kutolewa na Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya

UTANGULIZI

Serikali ya Kenya inajitolea kuhakikisha kuwa malengo ya sera kuhusu elimu, mafunzo, na utafiti yanakidhi matarajio ya Katiba ya Kenya ya 2010, Ruwaza ya Kenya 2030, Sera ya Mtaala wa Kitaifa ya 2019, Malengo Endelevu ya Umoja wa Mataifa (SDGs), na mikataba ya kikanda na kimataifa ambayo Kenya imesaini. Kuelekea kufikia lengo la Elimu ya Msingi, Wizara ya Elimu (MoE) imetekeleza kwa mafanikio na hatua kwa hatua utekelezaji wa Mtaala wa Kiumilisi (CBC) katika ngazi ya awali, msingi, na Shule za Upili za daraja la chini.

Utekelezaji wa Mtaala wa Kitaalamu unajumuisha ufuatiliaji na tathmini ili kubaini mafanikio yake. Baada ya mzunguko wa miaka mitano wa utekelezaji, tathmini ya jumla ya mzunguko wa elimu ya msingi ilifanywa ili kubaini kufikia malengo ya matokeo ya kujifunza kama ilivyotarajiwa katika Mfumo wa Mtaala wa Elimu ya Msingi.

Serikali ya Kenya iliunda Jopo Kazi la Rais kuhusu Mageuzi ya Elimu 'Presidential working party on Education Reforms' (PWPER) mwaka 2022 kushughulikia masuala muhimu yanayoathiri sekta ya elimu. Mapendekezo ya mbalimbali, yaliyochangia marekebisho ya mtaala. Mapendekezo ya PWPER, ripoti za ufuatiliaji, tathmini ya jumla, maoni kutoka kwa watekelezaji wa mtaala, na wadau wengine, yalisababisha hatua ya kufanya marekebisho katika mtaala pamoja na kuchunguza upya masomo yaliyopendekezwa.

Mtaala wa Gredi ya **6** kwa wanafunzi walio na changamoto za kuona uliofanyiwa marekebisho, umejengwa kutokana na umilisi uliokuzwa katika Gredi ya **5**. Umuhimu katika Gredi hii ni maendeleo ya usomaji wa msingi, hesabu, na stadi za mwingiliano na mazingira.

Mitaala hii inawakilisha Malengo ya Kitaifa ya Elimu, kauli kiini, matokeo yanayotarajiwa kwa ujumla na kwa kila somo pamoja na Mada na Mada Ndogo. Mitaala hiyo pia inajuimuisha Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa, Swali Dadisi Lililopendekezwa, Umilisi wa kimsingi unaokuzwa, masuala mtambuko (PCI's), maadili, vigezo na viwango vya kuzingatia katika kutathmini.

Ni matumaini yangu kwamba mashirika yote ya serikali na wadau wengine katika Elimu watatumia miundo hii kubuni ufanisi na ufanisi utekelezaji wa mtaala wa Kiumilisi (CBC).

MHE. EZEKIEL OMBAKI MACHOGU, CBS
WAZIRI WA ELIMU,
WIZARA YA ELIMU

DIBAJI

Wizara ya Elimu (MoE) ilianza kutekeleza Mtaala wa Kiumilisi (CBC) mwaka 2019 nchini kote. Gredi ya 1 ndiyo ya kwanza katika ngazi ya Elimu ya Msingi nayo Gredi ya 6 ni ya mwisho katika ngazi hiyo katika mfumo uliofanyiwa marekebisho wa elimu.

Mtaala uliofanyiwa marekebisho wa Gredi **ya 6** unaendeleza utekelezaji wa Mtaala wa Umilisi kutoka Gredi ya 5 katika ngazi ya Msingi. Mtaala huu unatoa fursa kwa wanafunzi kuzingatia wanachokipenda ili kuunda msingi wa elimu na mafunzo zaidi na/au kupata stadi za ajira. Kiwango hiki cha elimu ni muhimu sana katika kuchangia kufikia ruwaza na mwito wa marekebisho yanayoendelea ya kimtaala kama ilivyoelekezwa katika Mswada Elekezi Nambari 1 wa mwaka 2019 kuhusu Kuelekea kuafikia elimu na mafunzo yenye ubora, faafu na jumuishi kwa maendeleo endelevu nchini Kenya ''*Towards Realizing Quality, Relevant and Inclusive Education and Training for Sustainable Development'*. Mswada Elekezi huo unaeleza kuhusu kuvuka kutoka mtaala wa Kimafunzo na kuzingatia kukuza vipawa vya kila mwanafunzi.

Hivyo basi, mtaala wa Gredi ya 6 kwa wanafunzi walio na *changamoto za kuona* inalenga kuimarisha ukuzaji wa Umilisi wa Kimsingi katika mtaala huu, yaani: mawasiliano na ushirikiano, uwazaji kina na utatuzi wa matatizo, ubunifu, uraia, ujuzi wa kidijitali, hamu ya kuendelea kujifunza na kujiamini.

Mitaala inapendekeza shughuli shirikishi za ujifunzaji unaolingana na Mada Ndogo mbalimbali na vipengele vingine vya mtaala wa umilisi (CBC). Pia inapendeza baadhi ya nyenzo za kufundishia na mbinu za kutathmini mbalimbali. Inatarajiwa kwamba mitaala hii itaongoza walimu kufanikisha wanafunzi kufikia matokeo maalum yanayotarajiwa ya kujifunza katika Gredi ya **6** na kuwaandaa kwa mpito laini kwa Gredi ya **7**. Zaidi ya hayo, ni matarajio yangu kuwa mwalimu atatumia mitaala iliyorekebishwa kufanya ujifunzaji uwe wa kuvutia, unaochangamsha na wa kufurahiwa.

DKT. BELIO KIPSANG', CBS
KATIBU MKUU
IDARA YA SERIKALI YA ELIMU YA MSINGI
WIZARA YA ELIMU

SHUKRANI

Sheria Nambari 4 ya 2013 (Toleo jipya 2019) ya Taasisi ya Ukuzaji Mitaala ya Kenya (KICD) inaipa uwezo Taasisi kukuza na kufanyia marekebisho *(SNE adapt)* na vifaa vya msaada kwa mtaala kwa elimu ya msingi na ya vyuo vya Elimu na Mafunzo ya juu vilivyo chini ya vyuo vikuu. Mchakato wa ukuzaji mtaala wa kiwango chochote huhusisha utafiti, ulinganishi wa kimataifa, na uhusishaji mkubwa wa wadau. Kupitia kwa mchakato huu wa utaratibu na wa mashauriano, KICD ilizua wazo la Mtaala wa Kiumilisi (CBC) kama ilivyoelezwa katika Utaratibu wa Mtaala wa Elimu ya Msingi (BECF) 2017 ambao unaitikia mahitaji ya karne ya 21 na matamanio yanayoelezwa katika Katiba ya Kenya ya 2010, Ruwaza ya 2030, Itifaki ya Jumuia ya Afrika Mashariki na Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa. (SGDs).

Taasisi ya Ukuzaji Mitaala ya Kenya (KICD) hufadhiliwa na Serikali ya Kenya ili kutekeleza majukumu na mipangilio ya serikali na sekta ya elimu. Pia, Taasisi hupata msaada kutoka kwa mashirika mengine ya kimaendeleo yanayoangazia miradi teule.

Mtaala uliyorekebishwa Gredi ya 6 kwa wanafunzi walio na changamoto za kuona ilipangwa na kubadilishwa kwa msaada wa Benki ya Dunia kupitia Mradi wa Usawa wa Elimu ya Msingi ya Kenya katika Programu ya Kujifunza 'Kenya Primary Education Equity in Learning Programme' (KPEELP): mradi ulioratibiwa na MoE. Kwa hiyo, Taasisi inashukuru sana kwa msaada wa Serikali ya Kenya, kupitia MoE, na washirika wa maendeleo kwa msaada wa sera, rasilimali, na msaada wa logistiki. Kwa namna ya pekee, shukrani maalum kwa Waziri wa Elimu-MoE na Katibu Mkuu wa Idara ya Elimu ya Msingi.

Ningependa kuwashukuru wakuza mitaala wa KICD na wafanyakazi wengine, walimu wote na wanaelimu wengine walioshiriki kama wanajopo katika ukuzaji wa mitaala. Nashukuru pia mashirika mengine yanayoshirikiana na serikali (SAGAs) na wawakilishi wa wadau mbalimbali kwa majukumu mbalimbali waliyotekeleza katika ukuzaji na urekebishaji wa Mitaala ya Gredi ya 4-6 kwa wanafunzi walio na changamoto za kuona. Kuhusiana na hili, ningependa kushukuru Katibu wa Tume ya Kuwaajiri Walimu (TSC) na Ofisa Mtendaji Mkuu wa Baraza la Kitaifa la Mitihani (KNEC) kwa msaada wao katika mchakato wa kukuza na kurekebisha mitaala hii. Mwisho, ninawashukuru sana mwenyekiti wa baraza la KICD na wanachama wengine wa Baraza kwa mwongozo thabiti katika mchakato huu.

Nawahakikishia watekelezaji wa mtaala, wazazi na washikadau wengine kuwa mitaala hii itaelekeza ipasavyo utekelezaji wa Mtaala wa Kiumilisi katika Gredi ya **6** na maandalizi ya wanafunzi walio na changamoto za kuona kwa mpito wa Gredi ya **7**.

PROF. CHARLES O. ONG'ONDO, MBS
MKURUGENZI/OFISA
MTENDAJI MKUU TAASISI YA UKUZAJI MITAALA KENYA

YALIYOMO

UTANGULIZI ii
DIBAJI iii
SHUKRANI iv
YALIYOMO v
MALENGO YA KITAIFA YA ELIMU NCHINI KENYA vi
MGAO WA VIPINDI KATIKA SHULE YA MSINGI DARAJA YA JUU viii
MATOKEO YA KIJUMLA YA SOMO LA KISWAHILI x
MPANGILIO WA MADA, MADA NDOGO NA MUDA ULIOPENDEKEZWA xi
1.0 VIUNGO VYA MWILI VYA NDANI 1
2.0 MICHEZO 16
3.0 MAHUSIANO 34
4.0 MISIMU 50
5.0 MSHIKAMANO WA KITAIFA 61
6.0 USAWA WA KIJINSIA 72
7.0 MAJANGA NA JINSI YA KUYAZUIA 81
8.0 WANYAMA WA MAJINI 90
9.0 AFYA YA AKILI 103
10.0 KUKABILIANA NA UGAIDI 119
11.0 USHURU 124
MWONGOZO WA VIWANGO NA VIGEZO VYA KUTATHMINIA ULIOPENDEKEZWA 140
MADA: KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA 140
MADA: KUSOMA 142
MADA: KUANDIKA 144
MADA: SARUFI 145
KIAMBATISHO 1: 147
KIAMBATISHO 2: 150

MALENGO YA KITAIFA YA ELIMU NCHINI KENYA

Elimu nchini Kenya inatakiwa:

1. **Kukuza na kustawisha utaifa, uzalendo na kuendeleza umoja wa kitaifa**
   Nchini Kenya kuna jamii zenye mila, dini na tamaduni mbalimbali lakini tofauti hizi hazifai kuzitenganisha. Lazima waweze kuishi na kutangamana kama Wakenya. Elimu ina jukumu kuu la kuwezesha vijana kujenga hisia za uzalendo na utaifa kwa kuondoa mivutano na kukuza mielekeo chanya ya kuheshimiana. Mielekeo hii itawawezesha wanajamii kuishi pamoja kwa utangamano na kujenga uzalendo ili kuchangia ukuaji wa taifa.

2. **Kukidhi mahitaji ya kijamii, kiuchumi, kiteknolojia na viwanda yanayochangia maendeleo ya kitaifa**
   Elimu inafaa kuwaandaa vijana wa taifa la Kenya kutekeleza wajibu wenye umuhimu katika maisha nchini.

   a) **Mahitaji ya kijamii**
      Elimu nchini Kenya lazima iwatayarishe vijana kwa mabadiliko ya mielekeo na mahusiano ambayo yanahitajika kwa maendeleo ya haraka ya uchumi wa kisasa. Kuna uwezekano wa kuwa na mageuzi taratibu ya kijamii kutokana na maendeleo ya haraka ya usasa. Elimu inapaswa kuwasaidia vijana kujirekekebisha kutokana na mabadiliko haya.

   b) **Mahitaji ya kiuchumi**
      Elimu nchini Kenya inafaa kukuza raia walio na stadi, maarifa, ujuzi na sifa za kibinafsi zinazohitajika kuhimili maendeleo ya kiuchumi. Kenya inajenga uchumi huru na wa kisasa ambao unahitaji wafanyakazi wa kutosha, walio na maarifa yanayohitajika humu nchini.

   c) **Mahitaji ya kiteknolojia na ya kiviwanda**
      Elimu nchini Kenya inafaa kuwapa vijana stadi na mielekeo inayohitajika kwa maendeleo ya kiviwanda. Kenya inatambua mabadiliko ya haraka ya kiviwanda na kiteknolojia yanayofanyika, hasa katika ulimwengu ulioendelea. Tunaweza kuwa sehemu ya maendeleo haya ikiwa mfumo wetu wa elimu utalenga kimakusudi maarifa, stadi na mielekeo itakayotayarisha vijana kwa mabadiliko ya yanayoendelea ulimwenguni.

3. **Kutoa nafasi ya kujiendeleza na kujitosheleza**
   Elimu inapaswa kuwezesha kutambua, kukuza na kuimarisha vipawa vya kila mmoja ili kuweza kujiendeleza na kujitosheleza. Inafaa kuwawezesha watoto kukuza uwezo wao. Kipengele muhimu cha maendeleo ya kibinafsi ni ujenzi wa tabia ifaayo.

4. **Kuwawezesha wananchi kuimarisha maadili na amali za kijamii na kidini**
   Elimu inakusudiwa kukuza maarifa, stadi na mielekeo itakayoimarisha upataji wa maadili na kuwasaidia watoto kukua wakiwa wenye nidhamu, wanaojitegemea na raia wakamilifu.

5. **Kuimarisha usawa wa kijamii na uwajibikaji**
   Usawa wa kijamii kwa mfano, usawa wa kijinsia huimarika watu wa jamii na jinsia zote wanapopata elimu sawa.
   Elimu inafaa ikuze usawa wa kijamii na uwajibikaji wa kijamii kutokana na mfumo wa elimu unaowezesha fursa sawa ya elimu kwa wote. Inafaa kuwapa watoto wote fursa mbalimbali na zenye changamoto zitakazowawezesha kutoa huduma jumuishi za kijamii bila kujali jinsia, uwezo au mazingira ya kijiografia.

6. **Kukuza uthamini wa tamaduni mbalimbali nchini Kenya**
   Elimu inafaa kuwapa vijana uelewa wa tamaduni za kale na za sasa na nafasi yazo katika jamii ya kisasa. Vijana wanafaa kuambatanisha maadili ya tamaduni bora na mahitaji yanayobadilika kulingana na maendeleo yanayotokea ili kujenga jamii thabiti ya kisasa.

7. **Kuimarisha utambuzi wa uhusiano wa kimataifa na kukuza mwelekeo chanya kwa mataifa mengine**
   Kenya kama nchi mojawapo ya jamii ya kimataifa inakusudia elimu iwaelekeze Wakenya kutambua na kuthamini mahusiano ya kimataifa kwa kuzingatia mikataba, uwajibikaji, haki na manufaa yanayoambatana na ushirika huo.

8. **Kustawisha mwelekeo chanya kuhusu afya bora na uhifadhi wa mazingira**
   Elimu inakusudiwa kujenga mielekeo ifaayo miongoni mwa vijana kuhusu udumishaji wa afya bora na mazingira kwa kujiepusha na mienendo inayoweza kudhuru afya ya mwili na akili. Aidha, inafaa kuimarisha mielekeo chanya kuhusu ukuzaji na uhifadhi wa mazingira na kuwaelekeza vijana kuthamini usafi wa mazingira.

MGAO WA VIPINDI KATIKA SHULE YA MSINGI DARAJA YA JUU

S/No.	SOMO	Vipindi kwa wiki
1.	English for Learners with Visual Impairment	5
2.	Kiswahili for Learners with Visual Impairment	4
3.	Mathematics for Learners with Visual Impairment	5
4.	Religious Education	3
5.	Science & Technology for Learners with Visual Impairment	4
6.	Agriculture & Nutrition for Learners with Visual Impairment	4
7.	Social Studies for Learners with Visual Impairment	3
8.	Creative Arts for Learners with Visual Impairment	6
9.	Pastoral/ Religious Instruction Programme	1
	Total	**35**

MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA KATIKA ELIMU YA MSINGI

Kufikia mwisho wa elimu ya msingi, mwanafunzi aweze:

a) kuwasiliana apasavyo akitumia mbinu za mazungumzo na ishara katika miktadha mbalimbali,
b) kutumikiza maarifa, ujuzi, maadili na mitazamo katika maisha ya kila siku,
c) kudhhihirisha ujuzi wa kijamii maadili, na maadili ya kidini kwa nia ya kuchangia kukua kwa jamii,
d) kukuza talanta kwa nia ya kujiendeleza na kujifanikisha,
e) kuafiti, kutumia, kulinda na kutunza mazingira kwa nia ya kujifunza na kwa maendeleo endelevu,
f) kutumia ujuzi wa kidijitali kujifunza na kujifurahisha,
g) kuthamini tamaduni mbalimbali kwa nia ya kuishi kwa amani,
h) kufurahia haja ya umuhimu wa kutegemeana kwa binadamu na mataifa.

KAULI KIINI

Mwanafunzi wa lugha ya Kiswahili aliye na changamoto za kuona katika shule ya msingi atajenga stadi na umahiri ufaao kuwasiliana, kutangamana na kushiriki katika miktadha mbalimbali ya kitaifa, kikanda na kimataifa kwa kutumia lugha kuzungumza na kuandika. Mwanafunzi aliye na changamoto za kuona anahitaji kujifunza kunga za Kiswahili ili kuitumia lugha hii kama wenzo wa ujifunzaji. Mwanafunzi asiyeona, pia anahitaji kujifunza kutumia alama za breli zifaazo na mikato ya breli ili kuimarisha uwezo wao wa kuandika na kusoma. Aidha, mwanafunzi hufunzwa Kiswahili ili kushiriki na kukichangamkia katika hali zake mbalimbali. Hili humwezesha kujenga stadi za kimsingi za kusikiliza, kuzungumza, kusoma na kuandika. Kwa kujifunza sarufi na matumizi ya Kiswahili kimuktadha, mwanafunzi anaweza kuwasiliana kwa ufasaha, umahiri na kwa namna ambayo itaimarisha utangamano darasani na katika ulimwengu mpana. Nadharia ya sarufi bia ya Noam Chomsky (1965), inaeleza kuwa binadamu ana uwezo asilia wa kuvimudu vipengele vya kisarufi. Uwezo huu huchangia katika ukuaji wa lugha wa mwanafunzi na hivyo kumfanya mzungumzaji stadi wa lugha anayeweza kubaini matumizi sahihi na yasiyo sahihi.

MATOKEO YA KIJUMLA YA SOMO LA KISWAHILI

Kufikia mwisho wa shule ya msingi daraja la juu, mwanafunzi aweze:

a) kusikiliza kwa makini na kuitikia ipasavyo kwa Kiswahili katika miktadha mbalimbali ya mawasiliano,
b) kuzingatia kanuni za lugha kuwasiliana kiubunifu kwa njia ya mazungumzo na maandishi,
c) kujieleza kwa ufasaha katika miktadha mbalimbali,
d) kusoma kwa ufasaha na kufahamu matini mbalimbali yaliyochapishwa na ya kidijitali na kutumia maarifa anayoyapata katika mazingira tofauti maishani,
e) kutumia hati au nukta nundu zifaazo za kimaandishi na mfumo wa kidijitali wenye teknolojia saidizi kuwasiliana ipasavyo kwa kuzingatia mitindo na miundo husika katika miktadha mbalimbali,
f) kuchangamkia matumizi ya Kiswahili kama lugha rasmi na ya taifa katika mawasiliano ya kila siku.

MADA

1. Kusikiliza na Kuzungumza
2. Kusoma
3. Kuandika
4. Sarufi

MPANGILIO WA MADA, MADA NDOGO NA MUDA ULIOPENDEKEZWA

Mada	Mada Ndogo	Muda Uliopendekezwa
Kusikiliza na Kuzungumza	1.1.1 Matamshi Bora ***/d//nd//ch/sh/ /j//nj/ /g//ng/***	4
	2.1.1 Maamkuzi na Maagano	2
	3.1.1 Matamshi Bora	2
	4.1.1 Heshima Adabu na Vyeo	2
	5.1.1 Methali	2
	6.1.1Matamshi Bora	2
	7.1.1 Nahau	2
	8.1.1Visawe	2
	9.1.1.1Mazungumzo ya Kimuktadha	2
	10.1.1Sitiara za Tabia	2
	11.1.1 Kujieleza kwa Ufasaha	2
Kusoma	1.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	2

	2.2.1 Kusoma kwa Kina	3
	3.2.1 Kusoma kwa Ufasaha	2
	4.2.1Kusoma kwa Mapana	2
	5.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	2
	6.2.1Kusoma kwa Mapana	2
	7.2.1 Kusoma kwa Mapana	2
	8.2.1 Kusoma kwa Ufahamu	3
	9.2.1 Kusoma kwa Mapana	3
	10.2.1. Kusoma kwa mapana	2
	11.2.1 Kusoma kwa Ufasaha	2
Kuandika	1.3.1 Insha ya Wasifu	2
	2.3.1 Insha ya Masimulizi	2
	3.3.Kuandika kwa Tarakilishi	2
	4.3.1 Barua Rasmi	2
	5.3.1 Insha za Maelezo	2
	6.3.1 Insha za Wasifu	2
	7.3.1 Insha za Maelezo	2

	8.3.1 nsha za Masimulizi	2
	9.3.1 Kuandika Maelezo	2
	10.3.1 Insha za Masimulizi	2
	11.3.1 Barua Rasmi	2
Sarufi	1.4.1 Vivumishi vya Sifa.	2
	1.4.2 Vivumishi Viashiria	2
	1.4.3 Vivumishi Vimilikishi	2
	2.4.1 Vivumishi vya Idadi	2
	2.4.2 Vivumishi Viulizi	2
	2.4.3 Kivumishi Kielezi	2
	3.4.1 Viwakilishi vya Nafsi	2
	3.4.2 Viwakilishi Viashiria	2
	3.4.3 Viwakilishi vya Idadi	2
	3.4.4 Uakifishaji	2
	4.4.1 Ngeli ya YA-YA	3
	5.4.1 Ngeli ya U-U	3
	6.4.1 Ngeli ya I-I	3

	7.4.1 Ngeli ya PA-KU-MU	1
	8.4.1 Mnyambuliko wa Vitenzi	3
	9.4.1 Vinyume vya Vivumishi	2
	10.4.1 Hali ya Masharti-nge/ -ngali na ki	3
	11.4.1 Ukanusho wa Maneno	2
	11.4.2. Ukubwa na Udogo wa Nomino	2
	11.4.3 Udogo wa nomino	2
	Jumla ya Vipindi	**120**

1.0 VIUNGO VYA MWILI VYA NDANI				
Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Shughuli za ujifunzaji Zilizopendezwa**	**Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa**
1.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**1.1.1 Matamshi Bora** ***/d//nd/*** ***/ch/sh/ /j//nj/ /g//ng/*** **(Vipindi 4)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutamka silabi zinazotokana na sauti zinazokaribiana kimatamshi ili kuimarisha matamshi, b) kutamka vitanzandimi vinavyoundwa kwa silabi za sauti zinazokaribiana kimatamshi ili kuimarisha matamshi bora, c) kuunda vitanzandimi vyenye maana kutokana na silabi za sauti lengwa ili kukuza ubunifu, d) kuandika na kusoma mikato ya breli ya silabi (mwanafunzi asiyeona)	● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua silabi za sauti, /d//nd/, /ch///sh, /j//nj/ na /g//ng/ (*k.v. doa/ndoa, choka/shoka, jaa/njaa, goma/ngoma*) kutokana na maneno ● kwenye vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza, ubaoni au kwa kutumia vifaa vya kidigitali vyenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua silabi lengwa katika matini ya breli pamoja na mikato ya silabi (k.v /nd/,/ch/,/ng/). ● Mwanafunzi asikilize silabi za sauti lengwa zikitamkwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au kutoka kwa vifaa vya kidigitali (*k.v. kinasasauti*). ● Mwanafunzi aelekezwe kutamka silabi za sauti lengwa akishirikiana na wenzake,	1. Ni jinsi gani unatofautisha silabi za sauti /d//nd/, /ch//sh/, /j//nj/ na /g//ng/? 2. Kwa nini vitanzandimi ni mihimu kuimarisha matamshi vipi?

		e) kuchangamkia kukariri vitanzandimi vinavyoundwa kwa silabi za sauti zinazokaribiana kimatamshi ili kuimarisha matamshi.	● Mwanafunzi asikilize vitanzandimi vinavyoundwa kutokana na maneno yenye sauti lengwa vikikaririwa (*k.v. Mkunjo ulikunjwa na waja wenye njaa kukicha*). ● Mwanafunzi aelekezwe kuunda vitanzandimi vinavyotokana na vitate husika akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi awasilishe vitanzandimi alivyounda darasani ili wenzake wamtolee maoni. ● Mwanafunzi ashiriki katika kutoa maoni kuhusu vitanzandimi vya wenzake kwa upendo na heshima. ● Mwanafunzi aelekezwe kuunda vitanzandimi kwenye vifaa vya kidijitali kwa kushirikiana na wenzake mitamboni na kuvirekebisha.	

Umilisi wa kimsingi unaokuzwa: ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika mijadala kuhusu vitanzandimi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza sauti na kuunda vitanzandimi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapounda vitanzandimi vyenye maana kutokana na sauti zinazokaribiana kimatamshi. ● Ubunifu: mwanafunzi anaposhiriki katika kuunda vitanzandimi vyenye maana.
Maadili: ● Heshima na ushirikiano: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika shughuli za ujifunzaji. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
Masuala mtambuko: ● Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. ● Afya ya mtu binafsi: mwanafunzi anapounda vitanzandimi kutokama na suala lengwa.
Uhusiano na masomo mengine: English: somo hili pia hushughulikia dhana ya silabi na vitanzandimi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Matini ya breli, vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza ,uboa na vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
1.2 Kusoma	**1.2.1 Kusoma kwa Ufahamu** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua msamiati wa suala lengwa uliotumika katika kifungu ili kuimarisha ufahamu, b) kueleza maana ya msamiati lengwa ili kuubainisha, c) kusoma nakala akizingatia sheria za mikato ya breli ya kiswahli (mwanafunzi asiyeona), d) kuonyesha ufahamu wa kifungu kwa kujibu maswali na kutoa muhtasari, e) kuchangamkia usomaji ili kuimarisha ufahamu.	• Mwanafunzi aliye na upungufu aelekezwe kutambua viungo vya mwili vya ndani (*k.v. moyo, mapafu, ini, kibofu, wengu, figo, ubongo, mifupa na mishipa*) kutokana na picha, chati au kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua viungo vya mwili vya ndani kutotakana na maelezo ya picha au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana za msamiati alioutambua. • Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu kuhusu suala lengwa kwenye kitabu au kwenye tarakilishi akishirikiana na wenzake, • Mwanafunzi aelekezwe kujibu maswali kutokana na kifungu husika.	1. Kwa nini ni muhimu kuwa makini unaposoma hadithi? 2. Kusoma kuhusu viungo vya mwili vya ndani ni muhimu kwa nini? 3. Je, tunaweza kutumia vipi msamiati wa viungo vya ndani vya mwili?

			• Mwanafunzi aelekezwe kutoa muhtasari wa kifungu alichosoma. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi akitumia msamiati wa suala lengwa uliotumiwa katika kifungu, akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi aelekezwe kusoma vifungu mtandaoni kuhusu suala lengwa akisaidiwa na mzazi au mlezi wake. • Mwanfaunzi awasilishe kwa wenzake ujumbe alioupata katika vifungu alivyovisoma.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kutambua viungo vya mwili vya ndani. Vilevile, anapotunga sentensi
  akishirikiana na wenzake.
- Kujiamini: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia msamiati wa suala lengwa uliotumiwa katika kifungu.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposoma vifungu mtandaoni.

Maadili: • Heshima: mwanafunzi anaposikiliza wenzake wakisoma kifungu na kuheshimu maoni yao katika shughuli za ujifunzaji. • Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Uwajibikaji: mwanafunzi anaposoma vifungu mtandaoni na kuwasilisha ujumbe uliomo kwa wenzake.
Masuala mtambuko: • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika Shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Afya ya mtu binafsi: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa. • Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anaposoma vifungu mtandaoni kuhusu suala lengwa akisaidiwa na mzazi au mlezi wake.
Uhusiano na masomo mengine: • English na Indigenous Languages: masomo haya yanafundisha kusoma kwa ufahamu. • Home science: somo hili hushughulikia sehemu za ndani za mwili.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza: tarakilishi yenye teknolojia saidizi, chati, maelezo ya picha, vifaa vya breli,

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
1.3 Kuandika	**1.3.1 Insha ya Wasifu** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo mwanafunzi aweze: a) kujadili maudhui ya insha ya wasifu kwa kuzingatia mada ili kukuza ubunifu, b) kuandika insha ya wasifu kwa ubunifu ili kujenga maelezo yenye kutoa picha dhahiri, c) kuandika insha ya wasifu akizingatia sheria za mikato ya breli ya kiswahli na vifupisho vya maneno ya kiswahili(asiyeona), d) kuchangamkia utunzi wa insha ya wasifu ili kujenga ubunifu.	● Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika mikato ya silabi mbalimbali k.v /nd/, /mb/, /ng/, /ch/, /sh/ na kuzitumia katika kuandika insha ya wasifu. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma vielelezo vya insha ya wasifu vilivyoandikwa katika matini mbalimbali au tarakilishi yenye teknolojia saidizi huku akitambua maudhui. ● Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kujadili mada na muundo wa insha ya wasifu. ● Mwanafunzi aelekezwe kubainisha na kujadili vidokezo vifaavyo vya mada lengwa. ● Mwanafunzi aelekezwe kujadili maudhui ya insha ya wasifu kwa kurejelea mada. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika insha ya wasifu isiyopungua	1. Insha ya wasifu huandikwa vipi? 2. Kwa nini ni muhimu kuwa makini unapoandika insha ya wasifu?

			maneno 200 inayohusu mada lengwa (*k.m: Daktari nimpendaye*) kwa kuzingatia, anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, kanuni za kisarufi (*k.v. uakifishaji mwafaka na tahajia*) na kwa lugha ya kiubunifu inayojumuisha methali, tashbihi na nahau alizojifunza awali. ● Mwanafunzi aelekezwe kukuza umilisi wa ujuzi wa kidijitali kwa kuandika insha ya wasifu mtandaoni kwa kutumia kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini. ● Mwanafunzi aelekezwe kuwawasilishia wenzake insha aliyoandika ili wampe maoni yao.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika mijadala na wenzake.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kiteknolojia vyenye teknolojia saidizi kuandika insha mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya wasifu.

Maadili:

Heshima: mwanafunzi anaposhiikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji

Masuala Mtambuko:

- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika Shughuli mbalimbali za ujifunzaji
- Kujiendeleza kibinafsi: mwanafunzi anapokuza ujuzi wa kidijitali kwa kuandika insha ya wasifu mtandaoni na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili waitathmini.
- Afya ya mtu binafsi: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English: somo hili pia hushughulikia uandishi kama mojawapo ya stadi za lugha.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Kielelezo cha insha ya wasifu, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yiliyopendekezwa
1.4 Sarufi	**1.4.1 Vivumishi vya Sifa** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya vivumishi vya sifa ili kuvitofautisha na aina nyingine za maneno, b) kutambua vivumishi vya sifa katika matini mbalimbali ili kuvibainisha, c) kutumia vivumishi vya sifa kutunga sentensi au vifungu vya maneno kwa usahihi, d) kufurahia kutumia vivumishi vya sifa katika sentensi au vifungu vya maneno.	• Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya vivumishi lengwa kwa kurejelea vitu au watu katika mazingira yake (*k.m.: Mwalimu mzuri*, *njia ndefu*, *kijiko kichafu*). • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua vivumishi vya sifa (*k.v. – zuri*, *-baya*, *-refu*, *-fupi*, *-ekundu*, *hodari*) katika tarakilishi yenye teknolojia saidizi, kapu la maneno au mti wa maneno akishirikiana na wenzake, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua vivumishi lengwa kwenye kadi za breli, orodha maneno au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua vivumishi vya sifa katika sentensi. • Mwananafunzi aelekezwe kutambua vivumishi vya sifa katika kifungu. • Mwanafunzi aelekezwe kuandika sentensi kwa usahihi akitumia	1. Vivumishi vya sifa hutumika vipi? 2. Je, tunaweza kutofautisha vivumishi vya sifa na maneno mengine kwa njia gani?

			vivumishi lengwa akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kujaza nafasi kwenye sentensi au vifungu vya maneno kwa kutumia vivumishi lengwa kwenye daftari au kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika sentensi kwa kutumia vivumishi lengwa kwenye karatasi za breli au tarakilishi vyenye teknolojia saidizi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia vivumishi vya sifa.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kutambua vivumishi vya sifa.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza wenzake wakitoa mchango wao darasani.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapofuata maelekezo ya mwalimu na wenzake darasani. Pia anapotunga sentensi kama alivyoagizwa.

Masuala mtambuko:

- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji darasani.
- Afya ya mtu binafsi: mwanafunzi anapotumia msamiati wa suala lengwa kutunga sentensi akitumia vivumishi vya sifa.

Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia dhana ya vivumishi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kapu maneno, mti maneno,kadi za breli, orodha maneno, tarakilishi vyenye teknolojia saidizi,vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
1.4 Sarufi	**1.4.2 Vivumishi Viashiria** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya vivumishi viashiria ipasavyo ili kuvibainisha, b) kutambua vivumishi viashiria katika matini mbalimbali, c) kutumia vivumishi viashiria katika sentensi au vifungu vya maneno kwa usahihi, d) kufurahia kutumia vivumishi viashiria katika sentensi au vifungu vya maneno.	• Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya vivumishi lengwa kwa kurejelea vitu vilivyo karibu naye, mbali naye na mbali kabisa (*k.m: Kitabu hiki/hicho/kile*). • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua vivumishi viashiria (*k.v. huyu, huyo, yule, hivi, hivyo, vile*) katika tarakilishi yenye teknolojia saidizi, kapu la maneno au mti wa maneno ili kukuza hamu ya ujifunzaji. Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua vivumishi viashiria katika kadi za breli, orodha maneno au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua vivumishi viashiria katika sentensi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua vivumishi katika kifungu.	1. Kwa nini vivumishi viashiria ni muhimu? 2. Je, tunatumia vivumishi viashiria vipi?

			• Mwanafunzi aelekezwe kuandika sentensi akitumia vivumishi lengwa kwa usahihi akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi aelekezwe kujaza mapengo kwenye sentensi au vifungu vya maneno kwa kutumia vivumishi lengwa. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi sahihi au vifungu vya maneno katika kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi akitumia vivumishi lengwa.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotambua vivumishi viashiria katika matini mbalimbali.
- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia vivumishi viashiria.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia kifaa cha kidijitali.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza wenzake wakitoa mchango wao darasani.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapofuata maelekezo ya mwalimu na wenzake darasani.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.

Masuala mtambuko: • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Afya ya mtu binafsi: mwanafunzi anapotumia msamiati wa suala lengwa kutunga sentensi akitumia vivumishi viashiria.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia mada ya vivumishi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Orodha maneno, mti maneno, kapu maneno, kadi za breli, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
1.4 Sarufi	1.4.3 **Vivumishi Vimilikishi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kuelezea maana ya vivumishi vimilikishi ili kuvitofautisha na aina zingine za vivumishi, b) kutambua vivumishi vimilikishi katika matini mbalimbali, c) kutumia vivumishi vimilikishi katika sentensi, d) kuonea fahari matumizi ya vivumishi vimilikishi katika mawasiliano.	• Mwanafunzi ashirikiane na mwenzake kueleze maana ya vivumishi vimilikishi ili kuvibainisha. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua vivumishi vimilikishi (*k.v –angu, -ako,* *-ake, -etu, -ao n.k.*) katika tarakilishi yenye teknolojia saidizi, kapu la maneno au mti wa maneno, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua vivumishi lengwa katika orodha maneno au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua vivumishi vimilikishi katika sentensi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua vivumishi vimilikishi katika kifungu.	1. Vivumishi vimilikishi hutofautiana kivipi na viambishi vingine? 2. Tunatumia vivumishi vimilikishi vipi?

			• Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kujadili maana ya vivumishi vimilikishi huku akitoa mifano. • Mwanafunzi aelekezwe kutumia vivumishi vimilikishi katika sentensi kwa kuigiza umiliki wa vitu mbalimbali. • Mwananafunzi aeleekezwe kutunga sentensi akitumia vivumishi vimilikishi. • Mwananafunzi akuze ujuzi wa kidijitali kwa kutumia vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi kutunga sentensi akitumia vivumishi vimilikishi na kuzituma mtandaoni ili wenzake wazisome na kuzisahihisha. • Mwananafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kujaza mapengo kwa kutumia vivumishi	

			vimilikishi ili kukamilisha sentensi kwenye daftari au katika tarakilishi yenye teknolojia saidizi kwa kuburura viwakilishi vimilikishi mwafaka, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika sentensi kwenye karatasi za breli au tarakilishi yenye teknolojia saidizi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika majadiliano kuhusu matumizi ya vivumishi vimilikishi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojibu swali dadisi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua vivumishi lengwa.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutumia vivumishi vimilikishi kwa ufasaha katika sentensi.

Maadili

- Heshima: wanafunzi wanapofanya kazi kwa zamu. Pia mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapokamilisha kazi yake kwa wakati ufaao.

Masuala mtambuko: • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Afya ya mtu binafsi: mwanafunzi anapotumia msamiati wa suala lengwa kutunga sentensi akitumia vivumishi vya sifa.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia dhana ya vivumishi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Mti maneno, orodha maneno, kadi maneno na tarakilishi yenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

2.0 MICHEZO				
Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji**	**Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa**
2.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**2.1.1 Maamkuzi na Maagano** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kufafanua umuhimu maamkuzi na maagano katika mawasiliano, b) kutambua maamkuzi na maagano yanayotumika katika miktadha mbalimbali, c) kutumia aina mbalimbali za maamkuzi na maagano katika mawasiliano, d) kuchangamkia maamkuzi na maagano katika mahusiano.	• Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake umuhimu wa maamkuzi na maagano. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua maamkuzi mbalimbali (*k.v. Waambaje? Salam Aleikum? Unaendeleaje?)* na maagano mbalimbali (*k.v. mchana mwema*, *buriani*, *baki salama*) kutoka kwenye chati, ubao, michoro, picha au vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua maamkuzi mbalimbali (*k.v. Waambaje? Salam Aleikum? Unaendeleaje?)* na maagano mbalimbali (*k.v. mchana mwema*, *buriani, baki salama*) kutoka orodha aliyopewa, maelezo ya michoro, maelezo ya picha au	1. Kwa nini watu huamkuana? 2. Watu huamkuana na kuagana kwa jinsi gani katika jamii?

			vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi ashirikiane na mwenzake kujadili maamkuzi na maagano yanayolengwa na matumizi yake. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona apewe orodha ya maamkuzi na maagano ili kuyaambatanisha na majibu sahihi kwenye tarakilishi, mwanafunzi asiyeona apewe orodha ya maamkuzi na maagano ili aandike majibu sahihi kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona atazame watu wakiamkuana na kuagana katika vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona asikilize watu wakiamkuana na kuagana katika vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kuigiza maamkuzi na maagano lengwa na kuheshimu nafasi ya kila mmoja katika maigizo haya.	

			• Mwanafunzi ahusishe mzazi au mlezi wake kutambua maamkuzi na maagano yanayotumiwa katika jamii yake.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuigiza maamkuzi na maagano.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi katika mchakato wa ujifunzaji.
- Kujiamini: mwanafunzi anapotumia na kuigiza maamkuzi na maagano ipasavyo.

Maadili:

- Heshima: mwanafuzi anapoheshimu nafasi za wenzake katika maigizo.
- Upendo: mwanafunzi anapotumia maamkuzi na maagano katika mawasiliano na wenzake.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji..

Masuala mtambuko:

- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anapojumuika katika shughulli za ujifunzaji na wenzake darasani.
- Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anapochangamkia maamkuzi na maagano katika mawasiliano yake ya kawaida
- Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anapotazama au kusikiliza watu wakiamkuana na kuagana katika vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi.

Uhusiano na Masomo Mengine
English: somo hili linashughulikia maamkuzi na lugha ya adabu.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia
Chati, ubao, michoro, maelezo ya michoro, picha, maelezo ya picha, tarakilishi yenye teknolojia saidizi

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalumu ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
2.2 Kusoma	**2.2.1** **Kusoma kwa Kina** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua maana, tahajia, ngeli na aina za maneno kwa kutumia kamusi, b) kutumia kamusi ipasavyo kutafuta maana za maneno mageni yaliyo katika matini aliyosoma ili kukuza msamiati wake, c) kuchangamkia umuhimu wa kamusi katika kukuza msamiati na sarufi ya Kiswahili.	• Mwanafunzi ashiriki katika mjadala na wenzake kuhusu jinsi ya kutumia kamusi kutambua maana, tahajia, ngeli, aina za maneno na maana za maneno hayo. • Mwanafunzi asikilize msamiati wa suala lengwa (*k.v. kambumbu, gori, hoki, Jugwe)* ukisomwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi na kutambua tahajia yake kwa kutumia kamusi akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuchagua maneno kutoka kapu maneno, mti maneno, kadi maneno au kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi na kutambua ngeli, aina na maana za maneno hayo kwa kurejelea kamusi akishirikiana na wenzake, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuchagua maneno kutoka orodha maneno au kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi na kutambua	1. Unatafutaje maana ya maneno kwenye kamusi? 2. Kwa nini tunatumia kamusi?

			ngeli, aina na maana za maneno hayo kwa kurejelea mtandao akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutumia kamusi kutafuta maana za maneno mbalimbali akishirikiana na wenzake, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutumia mtandao kutafuta maana za maneno mbalimbali akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi aelekezwe kutumia mtandao kusikiliza na kusoma maelezo kuhusu msamiati anaotafutia maana.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutumia kamusi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia mtandao kutafuta maana za maneno.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoanza kutumia kamusi kutafuta maana za maneno.

Maadili:

- Uzalendo: mwanafunzi anapokuwa na hamu ya kukuza msamiati ili kuweza kutumia lugha ya Kiswahili ipasavyo kama lugha ya taifa.
- Upendo: mwanafunzi anapotumia kamusi pamoja na wenzake.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.

Masuala mtambuko: ● Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anapofanya shughuli za ujifunzaji na wenzake. ● Haki za watoto: mwanafunzi anaposikiliza na kutumia msamiati wa suala lengwa katika kufahamu michezo tofauti inayomhusu. ● Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anapotumia mtandao kutafuta maana ya maneno.
Uhusiano na Masomo Mengine: English language: kamusi hutumika katika mafunzo ya lugha.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Mgeni mwalikwa, tarakilishi yenye teknolojia saidizi, vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza ,vitabu vya breli

Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalumu ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji**	**Swali Dadisi Lililopendekezwa**
2.3 Kuandika	**2.3.1 Insha za Masimulizi** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kubainisha vidokezo vya kutumia katika kuandika insha ya masimulizi, b) kuandika insha za masimulizi akizingatia sheria za mikato	● Mwanafunzi ashirikiane na wenzake ili kubainisha na kujadili vidokezo vifaavyo vya mada lengwa. ● Mwanafunzi ajadiliane mada na muundo wa insha ya masimulizi na kukuza umilisi	Tunaandika insha ya masimulizi vipi?

		ya breli ya kiswahli (mwanafunzi asiyeona) c) kuandika insha ya masimulizi kwa kuzingatia mtindo na muundo wake, d) kuchangamkia utunzi wa insha ya masimulizi ili kujenga ubunifu.	wa mawasiliano na ushirikiano. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua insha ya masimulizi kwa kurejelea vielelezo vya insha zilizoandikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuandika insha isiyopungua maneno 200 inayosimulia kisa cha tukio linalohusiana na michezo kwa kuzingatia anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka na kwa lugha ya kiubunifu. Katika kufanya hivi, atakuza ubunifu. Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika insha isiyopungua maneno 200 inayosimulia kisa cha tukio linalohusiana na michezo kwa kuzingatia anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, nukta nundu zifaazo,	

			tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka k.v. kikomo, koma, herufi kubwa na kwa lugha ya kiubunifu. Katika kufanya hivi, atakuza ubunifu. ● Mwanafunzi akuze ujuzi wa kidijitali kwa kuandika insha ya masimulizi mtandaoni na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini. ● Mwanafunzi awasomee wenzake insha aliyoandika ili kuitathmini.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika mijadala na wenzake.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika insha mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya masimulizi.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoyatafakari Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa na anapoimarisha ujuzi wake wa kutumia tarakilishi.

Maadili:
Heshima: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji.

Masuala mtambuko: ● Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anapofanya shughuli za ujifunzaji pamoja na wenzake. ● Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi kuandika insha ya masimulizi na kuisambaza mtandaoni. ● Haki ya watoto: mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi kuhusu michezo inayomhusu.
Uhusiano na Masomo Mengine: ● English: somo hili pia hushughulikia uandishi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kielelezo cha insha ya masimulizi, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
2.4 Sarufi	**2.4.1 Vivumishi vya Idadi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya vivumishi vya idadi ili kuvitofautisha na aina nyingine za vivumishi, b) kutambua vivumishi vya idadi katika matini, c) kutumia vivumishi vya idadi katika sentensi au vifungu vya maneno kwa usahihi, d) kufurahia kutumia vivumishi vya idadi katika sentensi au vifungu vya maneno.	• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua vivumishi vya idadi (*k.v. moja*, *ishirini*, *chache*, *nyingi*) katika tarakilishi, kapu la maneno au mti wa maneno, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua vivumishi vya idadi (*k.v. moja*, *ishirini*, *chache*, *nyingi*) katika tarakilishi yenye teknolojia saidizi au orodha maneno. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua vivumishi vya idadi katika sentensi. • Mwanafunzi aelekzwe kutambua vivumishi vya idadi katika kifungu. • Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya vivumishi lengwa kwa kurejelea vitu vilivyo katika mazingira yao	1. Kwa nini vivumishi vya idadi ni muhimu? 2. Je, neno kama vile moja, chache na nyingi hutumika vipi katika sentensi?

			(*k.m. Kitabu kimoja, kalamu nyingi*). ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika sentensi akitumia vivumishi lengwa kwa usahihi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kujaza nafasi kwenye sentensi au vifungu vya maneno kwa kutumia vivumishi lengwa. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi sahihi au vifungu vya maneno akitumia vivumishi lengwa.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia vivumishi vya idadi.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza wenzake wakitoa mchango wao darasani.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapofuata maelekezo ya mwalimu na wenzake darasani.

Masuala mtambuko: • Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirirki katika shughuli za darasani. • Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anapotambua vivumishi vya idadi kwenye kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi. • Elimu ya mazingira: mwanafunzi anapoeleza maana ya vivumishi vya idadi kwa kurejelea vitu vilivyo katika mazingira yake.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia dhana ya vivumishi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Tarakilishi yenye teknolojia saidizi, kapu la maneno, orodha maneno, mti wa maneno, vifaa vya breli.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
2.4 Sarufi	**2.4.2** **Vivumishi Viulizi** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya vivumishi viulizi ili kuvitofautisha na aina nyingine za vivumishi, b) kutambua vivumishi viulizi katika matini, c) kutumia vivumishi viulizi katika sentensi au vifungu vya maneno kwa usahihi. d) kufurahia kutumia vivumishi viulizi katika sentensi au vifungu vya maneno.	• Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kueleza maana ya vivumishi viulizi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua vivumishi viulizi (*k.v. –pi? gani?*) katika tarakilishi, kapu la maneno au mti wa maneno, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua vivumishi viulizi (*k.v. –pi? gani?*) katika tarakilishi yenye teknolojia saidizi au orodha maneno. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua vivumishi viulizi katika sentensi • Mwanafunzi aelekezwe kutambua vivumishi viulizi katika kifungu kifupi.	1. Vivumishi viulizi hutofautiana na vivumishi vingine kivipi? 2. Je, vivumishi viulizi hutumika vipi?

			• Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya vivumishi lengwa kwa kurejelea vitu vilivyo katika mazingira yake (*k.m: Kitabu kipi? Nguo gani?*). • Mwanafunzi aelekezwe kujaza nafasi kwenye sentensi au vifungu vya maneno kwa kutumia vivumishi lengwa. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutunga sentensi sahihi au vifungu vya maneno akitumia vivumishi lengwa katika daftari lake au katika kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutunga sentensi sahihi au vifungu vya maneno akitumia vivumishi lengwa katika karatasi za breli au katika kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi awasilishe sentensi zake darasani ili mwalimu na wenzake wazisahihishe.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa ● Mawasi mwanafunzi liano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia vivumishi viulizi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotambua vivumishi viulizi katika matini mbalimbali.
Maadili: ● Heshima: mwanafunzi anaposikiliza wenzake wakitoa mchango wao darasani. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapofuata maelekezo ya mwalimu na wenzake darasani.
Masuala mtambuko: ● Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirirki katika shughuli za darasani. ● Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anapotambua vivumishi viulizi kwenye kifaa cha kidijitali. ● Elimu ya mazingira: mwanafunzi anapoeleza maana ya vivumishi viulizi kwa kurejelea vitu vilivyo katika mazingira yake.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo haya hufunza vivumishi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Tarakilishi yenye teknolojia saidizi, kapu la maneno, orodha maneno, mti wa maneno, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
2.4 Sarufi	**2.4.3 Kivumishi Kirejeshi (amba-)** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza matumizi ya kivumishi kirejeshi **amba-** ili kuyabainisha, b) kutambua kivumishi kirejeshi **amba-** katika matini, c) kutumia kivumishi kirejeshi **amba-** katika sentensi au vifungu vya maneno kwa usahihi, d) kufurahia kutumia kivumishi kirejeshi **amba-** katika sentensi au vifungu vya maneno.	● Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kueleza matumizi ya kivumishi kirejeshi amba- ipasavyo. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua kivumishi kirejeshi amba- (*k.v. ambaye, ambao, ambacho, ambalo n.k*) katika tarakilishi yenye teknolojia saidizi, kapu la maneno au mti wa maneno, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua kivumishi kirejeshi amba- (*k.v. ambaye, ambao, ambacho, ambalo*) katika tarakilishi yenye teknolojia saidizi au orodha maneno. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua kivumishi kirejeshi amba- katika sentensi.	Kwa nini vivumishi ni muhimu?

			• Mwanafunzi aelekezwe kutambua kivumishi kirejeshi amba- katika kifungu. • Mwanafunzi aeleze maana ya kivumishi lengwa kwa kurejelea vitu vilivyo katika mazingira yake (*k.m: mgeni ambaye, mlango ambao, kiatu ambacho*). • Mwanafunzi aelekezwe kuandika sentensi akitumia kivumishi lengwa kwa usahihi akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi aelekezwe kujaza mapengo kwenye sentensi au vifungu vya maneno kwa kutumia kivumishi lengwa. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi sahihi au vifungu vya maneno akitumia kivumishi lengwa.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia kivumishi kirejeshi **amba-**.

Maadili: • Heshima: mwanafunzi anaposikiliza wenzake wakitoa mchango wao darasani. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapofuata maelekezo ya mwalimu na wenzake darasani.
Masuala mtambuko: • Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirirki katika shughuli za ujifunzaji darasani. • Mawasiliano faafu: mwanafunzi anapotumia kivumishi kirejeshi **amba-** kwenye mawasiliano ya kila siku katika shughuli za kijamii. Pia, anapojifunza kutokana na matumizi ya vivumishi virejeshi • Elimu ya mazingira: mwanafunzi anapoeleza maana ya kivumishi kirejeshi **amba-** kwa kurejelea vitu vilivyo katika mazingira yake
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia mada ya sarufi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Tarakilishi yenye teknolojia saidizi, kapu la maneno, orodha maneno, mti wa maneno, vifaa vya breli

3.0 Mahusiano				
Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa**	**Swali Dadisi Lililopendekezwa**
3.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**3.1.1 Matamshi Bora:** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vitendawili kwenye matini mbalimbali, b) kutega na kutegua vitendawili ili kujenga matamshi bora, c) kuchangamkia matumizi ya vitendawili katika mawasiliano.ya kujenga utamkaji bora wa maneno.	● Mwanafunzi aliye na upungufu aelekezwe kutambua vitendawili katika chati, ubao au katika vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi *(k.m. Adui mpenzi (Moto): Wanangu watatu daima wako pamoja (mafiga): kuku wangu watagia mibani (Nanasi)*, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua vitendawili katika vitabu vya breli au katika vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi *(k.m. Adui mpenzi (Moto): Wanangu watatu daima wako pamoja (mafiga): kuku wangu watagia mibani (Nanasi.* ● Mwanafunzi asikilize vitendawili vikitegwa na kuteguliwa kupitia vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. ● Mwanafunzi ashiriki katika kutega na kutegua vitendawili akiwa na wenzake. ● Mwanafunzi ajadiliane na mzazi au mlezi wake kuhusu vitendawili vinavyotegwa	Je, kwa nini watu hutega na kutegua vitendawili?

			katika jamii yao Kuelimishana.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kutega na kutegua vitendawili kwa kushirikiana na wenzake.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapofikiria kuhusu majibu ya vitendawili.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza vitendawili vikitegwa na kuteguliwa.
- Kujiamini: mwanafunzi anapoweza kutega na kutegua vitendawili.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu utegaji na uteguzi wa vitendawili wa wenzake.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji..

Masuala mtambuko:
Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji**.**

Uhusiano na Masomo Mengine
English: somo hili pia hushughulikia vitendawili.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia
Chati, matini ya breli, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, mgeni mwalikwa

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
3.2 Kusoma	**3.2.1** **Kusoma kwa Ufasaha** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusoma kwa ufasaha, b) kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora, c) kusoma kifungu kwa kasi ifaayo, d) kusoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo, e) kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo, f) kuchangamkia kusoma kifungu kwa kuzingatia vipengele vya usomaji.	● Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana na wenzake vipengele vya kuzingatia katika kusoma makala kwa ufasaha. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona atazame vielelezo vya video vinavyoonyesha usomaji fasaha wa makala (k.v. hotuba, habari,) au na wenzake, mwanafunzi asiyeona asikilize vielelezo vinavyoonyesha usomaji fasaha wa makala vilivyorekodiwa (k.v. hotuba, habari). ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu kuhusu suala lengwa la mahusiano kati ya watu katika jamii (k.v. sahibu /rafiki/ mwandani, mpenzi, mwana, ndugu, jirani, mwenza) katika matini andishi au ya kidijitali akizingatia matamshi bora. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha habari kwa kasi isiyopungua maneno 90 kwa dakika moja kuhusu suala lengwa. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu akizingatia sauti ifaayo (k.v. kiwango cha	Kwa nini kusoma kuhusu mahusiano ni muhimu?

			sauti na kiimbo). ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo panapofaa (k.v. ishara za uso na mikono zinazozingatia tamaduni), mwanafunzi asiyeona aelekezwe kusoma kifungu kwa kuambatanisha toni inayofaa. ● Mwanafunzi ashirikiane na mzazi au mlezi kusoma makala akizingatia vipengele vya usomaji bora. ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika ujumbe alioupata katika vifungu vya mtandaoni na kuwasomea wenzake darasani.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposoma kifungu au mchezo mfupi kwa sauti na kupishana nafasi na wenzake.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapojibu maswali kutokana na kifungu.
- Kujiamini: mwanafunzi anapotumia msamiati lengwa ipasavyo katika sentensi.

Maadili: • Heshima: mwanafunzi anaposikiliza wenzake wakisoma kifungu au mchezo mfupi. • Upendo: mwanafunzi anapowaelekeza wenzake kujibu maswali. • Uwajibikaji: mwanafunzi anaposakura mtandaoni ili kusoma vifungu na kuwasilisha darasani ujumbe alioupata.
Masuala mtambuko: • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji. • Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anapotumia msamiati wa mahusiano kuwarejelea wenzake katika jamii na anaposoma vifungu kuhusu mahusiano. • Mawasiliano faafu: mwanafunzi anapotumia majina ya mahusiano yanayofaa katika mawasiliano yake ya kawaida. • Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anaposakura mtandaoni ili kupata vifungu vya suala lengwa na kuvisoma.
Uhusiano na Masomo Mengine • English: somo hili hushughulikia kusoma kwa ufahamu • Social studies: somo hili linashughulikia maswala ya kijamii na mahusiano.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Tarakilishi yenye teknolojia saidizi, matini ya breli, vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza, vitabu vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
3.3 Kuandika	**3.3.1 Kuandika kwa Tarakilishi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua aina mbalimbali za maandishi ya tarakilishi na ishara zinazotumiwa katika maandishi ya tarakilishi, b) kuandika kifungu kifupi kuhusu suala lengwa kwa kutumia maandishi mbalimbali yaliyotofautishwa katika tarakilishi, c) kufurahia utumiaji wa tarakilishi katika kuandika.	• Mwanafunzi aelekezwe kutambua aina mbalimbali za maandishi ya tarakilishi yenye teknolojia saidizi (*k.v. chapa koza*, *italiki na maandishi yaliyopigiwa mstari*) akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kutambua ishara zinazotumiwa kutofautisha maandishi akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi aelekezwe kuandika kwa ubunifu kwenye tarakilishi kifungu cha aya moja ya maneno yasiyopungua 50 kuhusu mahusiano kati ya watu katika jamii. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutumia kipanya kuchagua sehemu ya maandishi anayolenga kutofautisha, mwanafunzi	Ni kwa jinsi gani tarakilishi ni muhimu kwa uandishi?

			asiyeona aelekezwe kutumia kibodi kuchagua sehemu ya maandishi lengwa. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutumia kipanya kuteua ishara anayotaka kutumia kutofautisha maandishi kama vile ishara ya chapa koza, italiki na kupigia mistari, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kubonyeza kibodi kuteua ishara lengwa kutofautisha maandishi. ● Mwanafunzi aonyeshe ujuzi wa kidijitali kwa kuwatumia wenzake kifungu alichoandika mtandaoni ili wamtolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutambua ishara zinazotumiwa kutofautisha maandishi kwenye tarakilishi.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotunga vifungu vya maneno na kuviandika kwenye tarakilishi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kuandika.

Maadili: • Heshima: mwanafunzi anapowapatia wenzake nafasi ya kutambua ishara zinazotumiwa kutofautisha maandishi kwenye tarakilishi katika kazi ya vikundi. • Upendo: mwanafunzi anapowaelekeza wenzake katika matumizi ya tarakilishi. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza tarakilishi anapoitumia.
Masuala mtambuko: • Kujiendeleza kibinafsi: mwanafunzi anapofaulu kutumia vifaa vya kidijitali katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji • Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anapotumia ujuzi wa kidijitali kuwatumia wenzake kifungu alichoandika mtandaoni ili wamtolee maoni. • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji.
Uhusiano na Masomo Mengine English: Somo hili pia linashughulikia masuala ya kidijitali.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Tarakilishi vyenye teknolojia saidizi

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
3.4 Sarufi	**3.4.1 Viwakilishi vya Nafsi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya viwakilishi vya nafsi ili kuvitofautisha na viwakilishi vingine, b) kutambua viwakilishi vya nafsi katika matini mbalimbali, c) kutumia viwakilishi vya nafsi kwa usahihi katika sentensi, d) kuonea fahari matumizi ya viwakilishi vya nafsi katika mawasiliano.	• Mwanafunzi ajadili maana ya viwakilishi vya nafsi huko akitoa mifano. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua viwakilishi vya nafsi (*k.v. mimi, wewe, yeye, sisi, nyinyi, wao, n.k.*) katika ubao, tarakilishi yenye teknolojia saidizi, kapu la maneno au mti wa maneno, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua viwakilishi lengwa kwenye orodha maneno au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua viwakilishi vya nafsi katika sentensi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua viwakilishi vya nafsi katika kifungu kifupi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutumia viwakilishi vya nafsi kutunga sentensi kwenye daftari au tarakilishi yenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutunga sentensi kwenye karatasi za breli au tarakilishi yenye teknolojia saidizi akitumia viwakilishi lengwa.	Viwakilishi vya nafsi hubainika kivipi?

			● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kujaza nafasi kwa kutumia viwakilishi vya nafsi ili kukamilisha sentensi kwenye daftari au katika tarakilishi yenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika viwakilishi vya nafsi kwenye karatasi ya breli au tarakilishi yenye teknolojia saidizi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika majadiliano kuhusu matumizi ya viwakilishi vya nafsi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutunga sentensi au kujaza mapengo.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutumia viwakilishi vya nafsi.

Maadili:

- Heshima: wanafunzi wanapofanya kazi kwa zamu.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
- Uwajibikaji: manafunzi wanapokamilisha kazi yao.

Masuala mtambuko:

- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji
- Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia viwakilishi nafsi kwa kurejelea suala lengwa**.**

Uhusiano na Masomo Mengine

English:somo hili linashughulikia viwakilishi vya nafsi.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia
Orodha maneno, kadi maneno, mti maneno,vifaa vya breli, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
3.4 Sarufi	**3.4.2 Viwakilishi Viashiria**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya viwakilishi viashiria ili kuvibainisha, b) kutambua viwakilishi viashiria katika matini mbalimbali, c) kutumia viwakilishi viashiria kwa usahihi katika sentensi, d) kuonea fahari matumizi ya viwakilishi viashiria katika mawasiliano.	• Mwanafunzi ajadili na wenzake maana ya viwakilishi viashiria huku akitoa mifano mwafaka. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona atambue viwakilishi viashiria (*k.v. hapa/hapo/pale, huku/huko/kule*) katika ubao, kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi, chati, mti wa maneno au kadi za maneno, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua viwakilishi lengwa kutoka kwa orodha maneno, kadi za breli, kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua viwakilishi viashiria katika sentensi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua viwakilishi viashiria katika kifungu kifupi. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi akitumia viwakilishi viashiria.	Je, unajua maneno yapi yanayotumika kuonyesha umbali wa kitu?

			• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kujaza nafasi kwa kutumia viwakilishi viashiria ili kukamilisha sentensi kwenye daftari au katika tarakilishi yenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kujaza nafasi kwa kutumia viwakilishi viashiria ili kukamilisha sentensi kwenye karatasi za breli au tarakilishi yenye teknolojia saidizi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anashiriki katika majadiliano kuhusu matumizi ya viwakilishi viashiria.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotafuta jibu la swali dadisi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutunga sentensi au kujaza mapengo.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutumia viwakilishi viashiria katika sentensi.

. **Maadili:**

- Heshima: mwanafunzi anapofanya kazi kwa zamu.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapokamilisha kazi yao.

Masuala mtambuko:

- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji na wenzake.
- Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia viwakilishi viashiria kwa kurejelea suala lengwa

Uhusiano na Masomo Mengine
English: somo hili linashughulikia viwakilishi viashiria.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia
Tarakilishi yenye teknolojia saidizi, kadi maneno,kadi za breli, orodha maneno, mti maneno, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
3.4 Sarufi	**3.4.3 Aina za Maneno: Viwakilishi vya Idadi**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya viwakilishi vya idadi ili kuvitofautisha na viwakilishi vingine, b) kutambua viwakilishi vya idadi katika matini mbalimbali, c) kutumia viwakilishi vya idadi kwa usahihi	• Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake maana ya viwakilishi vya idadi huku akitoa mifano mwafaka. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua viwakilishi vya idadi (*k.v. chache, nyingi, tatu, kumi n.k.)* katika ubao, kadi za maneno, mti wa maneno, chati au kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua viwakilishi lengwa kwenye orodha maneno au kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua viwakilishi vya idadi katika sentensi.	Je, kwa nini viwakilishi vya idadi ni muhimu?

		katika sentensi ili kuboresha mawasiliano, d) kuonea fahari matumizi ya viwakilishi vya idadi katika mawasiliano.	• Mwanafunzi aelekezwe kutambua viwakilishi vya idadi katika kifungu kifupi. • Mwanafunzi aliye na upungufu aelekezwe kutumia viwakilishi vya idadi kutunga sentensi daftarini au katika kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutunga sentensi kwenye karatasi za breli au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kujaza nafasi kwa kutumia viwakilishi viashiria ili kukamilisha sentensi kwenye daftari au katika kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi.Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika sentensi kwa kutumia viwakilishi viashiria kwenye karatasi za breli au kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anashiriki katika majadiliano kuhusu matumizi ya viwakilishi vya idadi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutunga sentensi au kujazia mapengo
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutumia viwakilishi vya idadi.

Maadili: • Heshima: mwanafunzi anapofanya kazi kwa zamu. • Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapokamilisha shughuli za ujifunzaji.
Masuala mtambuko: • Mshikamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji na wenzake. • Mahusiano ya kijamii: wanafunzi anapotunga sentensi akitumia viwakilishi vya idadi kwa kurejelea suala lengwa
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili linashughulikia dhana ya viwakilishi..
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kadi maneno, kadi za breli, mti maneno, chati, tarakilishi yenye teknolojia saidizi, orodha maneno, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
3.4 Sarufi	**3.4.4 Uakifishaji**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua alama ya hisi, ritifaa na koloni katika maandishi, b) kutumia alama ya hisi, ritifaa na koloni ifaavyo katika maaandishi, c) kutumia nukta nundu zifaazo kuandika alama za kuakifisha kwa breli (mwanafunzi asiyeona). d) kufurahia matumizi ya alama ya hisi, ritifaa na koloni katika maandishi.	• Mwanafunzi aelekezwe kutambua alama ya hisi, ritifaa na koloni katika maandishi. • Mwanafunzi aelekezwe kuakifisha sentensi akitumia alama ya hisi, ritifaa na koloni. • Mwanafunzi aelekezwe kuakifisha kifungu kifupi akitumia alama ya hisi, ritifaa na koloni. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuandika sentensi akitumia alama ya hisi, ritifaa na koloni ifaavyo katika daftari lake, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika sentensi akitumia alama ya hisi, ritifaa na koloni ifaavyo kwenye karatasi za breli kwa kutumia nukta nundu zifaazo. • Mwanafunzi aelekezwe kuandika sentensi zenye alama ya hisi, ritifaa na koloni akitumia kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi.	1. Kwa nini alama za kuakifisha hutumiwa katika maandishi? 2. Ni alama gani za uakifishaji unazoweza kuzitumia kwa usahihi?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki mijadala kuhusu uakifishaji. • Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi wakitumia viakifishi. • Kujiamini: mwanafunzi anapoweza kuakifisha sentensi au vifungu ifaavyo.
Maadili: • Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Heshima: mwanafunzi anapoheshimu mchango wa wenzake.
Masuala mtambuko: • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji • Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia alama ya hisi, ritifaa na koloni akirejelea suala lengwa. • Mawasiliano faafu: mwanafunzi anapotumia alama ya hisi, ritifaa na koloni katika maandishi ili kuwasiliana ipasavyo.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili hushughulikia uakifishi
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia **M**atini ya breli, ubao, tarakilishi yenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

4.0 MISIMU				
Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa**	**Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa**
4.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**4.1.1 Heshima, Adabu na Vyeo**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua maneno ya heshima yanayotumiwa katika mawasiliano, b) kuonyesha uelewa wa maneno ya heshima kwa kuyatumia kwa usahihi katika mawasiliano. c) kuthamini kutumia maneno ya heshima katika mawasiliano ya kila siku.	• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua maneno ya heshima (*k.v. shehe, kasisi, padre, mwadhini, mheshimiwa, rais, mtawa*) kwenye ubao, mti maneno, tarakilishi yenye teknolojia saidizi au kapu maneno, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua maneno ya heshima (*k.v. shehe, kasisi, padre, mwadhini, mheshimiwa, rais, mtawa*) kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi au orodha maneno, • Mwanafunzi aeleze maana ya maneno lengwa kama yanavyotumiwa katika mahusiano ya kila siku kati ya watu,	1. Je, kwa nini tunatumia maneno ya adabu tunapozungumza? 2. Je, tunatumia vipi vyeo vya watu tofauti kuonyesha heshima?

			• Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kwa kutumia maneno lengwa kwa usahihi, • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona atazame maigizo ya watu wakitumia maneno ya heshima kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi na video, mwanafunzi asiyeona asikilize maigizo ya watu wa kitumia maneno ya heshima kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi na video, • Mwanafunzi aelekezwe kuigiza mazungumzo mafupi akiwa na wenzake huku akitumia msamiati wa heshima, • Mwanafunzi asaidiwe na mzazi na mlezi wake katika kutambua maneno ya heshima yanayotumiwa katika jamii.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi, video na projekta kutazama au kusikiliza maigizo mafupi. ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika maigizo na mijadala. ● Kujiamini: mwanafunzi anapoigiza ipasavyo mazungumzo akitumia msamiati wa heshima.
Maadili: ● Heshima: mwanafunzi anapotumia maneno ya udugu. Pia anapoheshimu nafasi za wenzake katika maigizo. ● Upendo: mwanafunzi anapotumia maneno ya udugu kwa wenzake na kwa wakubwa wake. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali.
Masuala mtambuko: ● Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhiriki katika maigizo mafupi akiwa na wenzake. ● Masuala ya kiuana na jinsia: mwanafunzi anapotumia maneno yanayorejelea uana na jinsia mahususi katika mawasiliano. ● Elimu ya mazingira na tabia nchi: mwanafunzi anapotunga sentensi kwa kuejelea suala lengwa. ● Kujiendeleza kibinafsi: mwanafunzi anapotambua maneno ya heshima yanayotumika katika jamii yake kutoka kwa mzazi au mlezi.
Uhusiano na Masomo Mengine ● Religious Education: somo hili hushughulikia maadili ya heshima. ● English Language: somo hili hushughulikia matumizi ya lugha ya heshima katika mawasiliano.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Tarakilishi yenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli, ubao, mti maneno, orodha maneno, kapu maneno.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
4.2 Kusoma	**4.2.1 Kusoma kwa Mapana**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua hatua za kiusalama katika matumizi ya vifaa vya kidijitali anaposoma, b) kusakura matini kwenye tovuti salama ili kupata vifungu vya kusoma vyenye mada lengwa, c) kutumia vifaa ya kidijitali kwa urahisi ili kupata matini yanayolengwa, d) kuchangamkia matumizi ya vifaa vya kidijitali katika kutafuta na kusoma ujumbe ili kuimarisha maarifa yake.	• Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake kuhusu hatua za kiusalama na maadili anayofaa kuzingatia anapotafuta na kusoma matini ya kidijitali. • Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake kuhusu utunzaji wa vifaa vya kidijitali anavyotumia katika usomaji. • Mwanafunzi azingatie hatua za kiusalama katika kutumia vifaa vya kidijitali (*k.v. kufungua mitandao ifaayo*). • Mwanafunzi aelekezwe kutambua jina la faili lengwa kwenye tarakilishi na kufanya mazoezi ya kufungua na kufunga faili. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua mitandao salama yenye matini inayoafiki kiwango na mahitaji yake. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua umuhimu wa kutoa habari kwa mwalimu, mzazi au mlezi wake endapo atapata	Kusoma matini ya kidijitali ni muhimu kwa sababu gani?

			ujumbe kutoka kwa watu asiowajua mtandaoni na kutowasiliana na., ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma aelekezwe matini yanayojumuisha msamiati wa misimu kwa kutumia vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafuta maana za maneno mapya kwenye kamusi au mtandaoni kutumia kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi. ● Mwanafunzi asikilize matamshi na maelezo kuhusu anachokisoma mtandaoni panapowezekana. ● Mwanafunzi aelekezwe kutoa habari kwa muhtasari kuhusu matini aliyosoma na kujibu maswali katika maandishi au mazungumzo na wenzake.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kiteknolojia katika kutafuta, kusakura na kusoma.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotafuta matini za kusoma kwenye tarakilishi na mitandaoni.

Maadili:

- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali na kuzingatia mitandao salama.
- Umoja: mwanafunzi anapojumuika na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
- Heshima: mwanafunzi anapowaruhusu wenzake kutoa maoni na kuheshimu maoni wanayotoa.

Masuala mtambuko:

- Usalama wa mitandaoni: mwanafunzi anapozingatia hatua za kiusalama katika kutumia vifaa vya kidijitali.
- Kujiendeleza kibinafsi: mwanafunzi anapotafuta maana za maneno mapya kwenye kamusi mtandaoni.
- Elimu ya mazingira na tabia nchi: mwanafunzi anaposoma matini kuhusu misimu.
- Udhibiti wa uwezo wa kutokea maafa: mwanafunzi anaposoma vifungu kuhusu mazingira na tabia nchi na namna yanavyoweza kusababisha maafa.

Uhusiano na Masomo Mengine

Masomo yote huzingatia matumizi ya vifaa vya kidijitali.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi,

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
4.3 Kuandika	**4.3.1 Barua Rasmi**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua barua rasmi kwa kuzingatia muundo wake, b) kutambua vipengele vya barua rasmi ili kuvizingatia katika uandishi, c) kuandika alama za breli za kuakifisha (mwanafunzi asiyeona) d) kuandika barua rasmi kwa kufuata kanuni zifaazo, e) kuchangamkia umuhimu wa barua rasmi katika mawasiliano.	• Mwanafunzi aelekezwe kutambua barua rasmi kwenye kielelezo cha barua rasmi iliyochapishwa au kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kujadili vipengele vya barua rasmi (*k.v. anwani ya mwandishi [jina, sanduku la posta, tarehe], anwani ya mpokeaji [cheo, sanduku la posta], mtajo, mada ya barua, mwili, hitimisho, sahihi* na *jina la mwandishi).* • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuandika barua rasmi kwa mwalimu akiomba kujiunga na klabu shuleni (*k.v. vile skauti, mazingira, kilimo na muziki*), akishirikiana na wenzake darasani, kwa hati za mkono au kwa kutumia kifaa cha kidijitali	1. Je, tunaandika barua rasmi vipi? 2. Je, kwa nini tunaandika barua rasmi?

			chenye teknolojia saidizi akizingatia muundo wa uandishi wa barua rasmi. Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika barua rasmi kwa mwalimu akiomba kujiunga na klabu shuleni (*k.v. vile skauti, mazingira, kilimo na muziki*), akishirikiana na wenzake darasani, kwa matini za breli zifaazo na ukifishaji au kwa kutumia kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi akizingatia muundo wa uandishi wa barua rasmi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aandike barua rasmi katika daftari akiwa peke yake, mwanafunzi asiyeona aandike barua rasmi katika karatasi za breli akiwa peke yake. • Mwanafunzi ajadiliane na wenzake kuhusu umuhimu wa barua rasmi katika mawasiliano.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili barua rasmi.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga na kuandika barua rasmi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapoandika barua kwa kutumia kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapowaza kuhusu kanuni za barua rasmi na kupanga aya.

Maadili:

- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. kama kujadili vipengele vya barua rasmi.
- Heshima: mwanafunzi anapozingatia maoni ya wenzake wakati wa mijadala.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapoandika barua rasmi kama anavyoagizwa.

Masuala mtambuko:

- Mawasiliano faafu: mwanafunzi anapotumia barua rasmi kuwasiliana.
- Elimu ya mazinngira na tabia nchi: mwanafunzi anapoandika insha ya barua rasmi kuhusu suala lengwa.
- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anapotekeleza shughuli za ujifunzaji na wenzake darasani.

Uhusiano na Masomo Mengine

English: somo hili hushughulikia uandishi wa barua rasmi.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Nakala ya barua rasmi, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwe
4.4 Sarufi	**4.4. Ngeli ya YA-YA**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya YA – YA katika sentensi, b) kutambua nomino katika ngeli ya YA-YA kutokana na upatanisho wa kisarufi, c) kutumia nomino za ngeli ya YA –YA katika umoja na wingi akizingatia upatanisho wa kisarufi, d) kuchangamkia kutumia nomino za ngeli ya YA-YA katika mawasiliano.	● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua viambishi vya ngeli ya YA- YA katika sentensi kwa kuvipigia mstari au kuvikoleza rangi katika tarakilishi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuvitambua viambishi vya ngeli ya YA- YA katika sentensi kwa kuviandika kwa italiki katika tarakilishi yenye teknolojia saidizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua nomino katika ngeli ya YA-YA kutokana naupatanisho wa kisarufi kwenye sentensi *(k.m. maji, maziwa, mate, marashi na maskani).* ● Mwanafunzi aelekezwe kuandika nomino katika ngeli ya YA-YA katika umoja na wingi akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi sahihi kwa kutumia nomino	Je, maneno kama vile maziwa, maji na marashi huandikwa vipi katika wingi?

			za ngeli ya YA-YA kwa kushirikiana na wenzake.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake.
- Kujiamini: mwanafunzi anapotumia nomino za ngeli ya YA-YA ipasavyo.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi yenye teknolojia saidizi kutambua nomino na ngeli zake.

Maadili:

- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.
- Umoja: mwanafunzi anapofanya kazi na wenzake kwa kushirikiana na wenzake

Masuala mtambuko:

- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji.
- Mawasiliano faafu: mwanafunzi anapowasiliana kwa kutumia nomino za ngeli ya YA- YA katika umoja na wingi ifaavyo.
- Elimu ya mazingira na tabia nchi: mwanafunzi anapotunga sentensi kwa kutumia nomino za ngeli ya YA- YA katika umoja na wingi ifaavyo zinazohusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

English: somo hili pia hushughulikia mada za sarufi..

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Kadi za maneno, orodha maneno,mti wa maneno, tarakilishi yenye teknolojia saidizi, kapu la maneno, vifaa vya breli

5.0 MSHIKAMANO WA KITAIFA				
Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa**	**Maswali Dadisi Yaliyopendekezwe**
5.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**5.1.1 Methali**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua methali zinazohusu umoja na ushirikiano katika matini, b) kueleza maana na matumizi ya methali mbalimbali zinazohusu umoja na ushirikiano katika jamii, c) kutumia methali zinazohusu umoja na ushirikiano katika mawasiliano, d) kuchangamkia matumizi ya methali zinazohimiza umoja na ushirikiano.	● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua methali zinazohusu umoja na ushirikiano (*kama vile: umoja ni nguvu utengano ni udhaifu, jifya moja haliinjiki chungu, kidole kimoja hakivunji chawa, kinga na kinga ndio moto huwaka n.k.*) ● katika chati, ubao na vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua methali zinazohusu umoja na ushirikiano kutoka kwenye matini ya breli au vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutoa mifano ya methali zinazohusu umoja na ushirikiano katika jamii.	1. Kwa nini methali ni muhimu? 2. Maana ya methali hujitokeza kivipi?

			- Mwanafunzi asikilize methali za umoja na ushirikiano zikitumiwa kupitia vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. - Mwanafunzi ajadili na wenzake maana na matumizi ya methali mbalimbali zinazohusu umoja na ushirikiano. - Mwanafunzi aelekezwe kulinganisha methali na maana yake. - Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kukamilisha methali mbalimbali zinazohusu umoja na ushirikiano katika mazungumzo akishirikiana na wenzake, kwenye daftari au kwa kutumia vyombo - vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kukamilisha methali mbalimbali zinazohusu umoja na ushirikiano kwenye karatasi za breli au vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. - Mwanafunzi aelekezwe kusakura mtandaoni kwa kusaidiwa na mzazi au mlezi wake ili kupata methali zaidi zinazohusu umoja na ushirikiano na matumizi ya methali hizo.	

			• Mwanafunzi ajadili na wenzake kuhusu methali alizozipata mtandaoni ili wajengane kimaarifa.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kujadili methali kwa kushirikiana na wenzake.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapofikiria kuhusu matumizi ya methali.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotumia methali kujieleza.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua methali.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapochangamkia maoni ya wenzake.
- Umoja: mwanafunziwanapofanya kazi katika vikundi.

Masuala mtambuko:

- Mshikamano wa kijamii na utaifa: mwanafunzi anapokamilisha methali mbalimbali zinazohusu umoja na ushirikiano katika mazungumzo akishirikiana na wenzake.
- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji na wenzake.
- Usalama mtandaoni: mwanafunzi anaposikiliza methali za umoja na ushirikiano zikitumiwa kupitia vyombo vya kidijitali

Uhusiano na Masomo Mengine
English: Somo hili pia linashughulikia methali.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia
Kamusi ya methali, kazi mradi, tarakilishi yenye teknolojia saidizi, vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza, vitabu vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
5.2 Kusoma	**5.2.1 Kusoma kwa Ufahamu: Lugha katika Ushairi** **(Vipindi 3)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kujadili dhana za ukwapi na utao katika shairi ili kuzibainisha, b) kutambua mashairi ya tathnia, tathlitha na tarbia kwa kuzingatia muundo, c) kusoma mashairi ya tathnia, tathlitha na tarbia ili kupata ujumbe, d) kuchangamkia usomaji wa mashairi ili kuyathamini.	• Mwanafunzi aelekezwe kujadili ukwapi na utao katika shairi. • Mwanafunzi aliye na upungufun wa kuona aelekezwe kutambua ukwapi na utao katika shairi kwenye ubao, chati, vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza au vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua ukwapi na utao katika shairi kwenye matini ya breli au tarakilishi yenye teknolojiansaidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kusoma shairi akizingatia ukwapi na utao. • Mwanafunzi ajirekodi akisoma aina za mashairi lengwa akitumia vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi ili kuweza kujirekebisha anakokosea.	Kwa nini ushairi ni muhimu katika kusoma?

			• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutofautisha mashairi ya tathnia, tathlitha na tarbia kwenye ubao, chati, vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza au vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutofautisha mashairi lengwa kwenye matini ya breli au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua mashairi ya tathnia, tathlitha na tarbia katika matini mbalimbali za breli. • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kusoma mashairi ya tathnia, tathlitha na tarbia kwa mahadhi mbalimbali. • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kujadili ujumbe kwenye mashairi waliyoyasoma. • Mwanafunzi aelekezwe kujibu maswali yanayotokana na mashairi aliyoyasoma. • Mwanafunzi aelekezwe kuandika ujumbe alioupata katika mojawapo ya mashairi aliyoyasoma na kuujadili na wenzake darasani tathlitha na tarbia.	

			• Mwanafunzi aelekezwe kuandika ujumbe alioupata katika mojawapo ya mashairi aliyoyasoma na kuwasomea wenzake darasani.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili aina lengwa za mashairi. • Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotafakari kuhusu ujumbe wa mashairi aliyosoma mtandaoni. • Kujiamini: mwanafunzi anapoweza kusoma mashairi kwa mahadhi yafaayo. Pia anapoweza kufafanua ipasavyo ujumbe wa shairi alililisoma. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua aina za shairi.
Maadili: • Heshima: mwanafunzi anachangamkia maoni ya wenzake. • Umoja: mwanafunzi anapofanya kazi katika vikundi.
Masuala mtambuko: • Mshikamano wa kijamii na utaifa: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji na wenzake. • Kujiendeleza kibinafsi: mwanafunzi anaposaidiana na mzazi au mlezi, kusakura mtandaoni ili kusoma mashairi ya tathnia tathlitha na tarbia katika matini mbalimbali. • Usalama mtandaoni: mwanafunzi anaposakura mtandaoni ili kusoma mashairi ya tathnia, tathlitha na tarbia katika matini mbalimbali akisaidiana na mzazi au mlezi.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia ushairi.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Mgeni mwalikwa (mghani), tarakilishi yenye teknonolia saidizi, kinasauti, rununu yenye teknolojia saidizi, nakala za mashairi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
5.3 Kuandika	**5.3.1 Kuandika Insha: Insha za Maelezo** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua insha za maelezo katika matini mbalimbali, b) kuandika insha ya maelezo kwa kufuata kanuni zifaazo, c) kuchangamkia utunzi bora maishani.	• Mwanafunzi aelekezwe kutambua vifungu vya maelezo vilivyoandikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi ashiriki na wenzake kujadili vidokezo vya insha ya maelezo atakavyovitumia katika kuandika insha yake. • Mwanafunzi aonyeshe umilisi wa ubunifu kwa kuandika insha ya maelezo (*k.v. Siku ya sherehe ya kitaifa*, *Siku ya michezo ya kitaifa*, *Nchi yetu*) isiyopungua maneno 200 akizingatia anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka na lugha ya kiubunifu inayojumuisha methali na nahau alizojifunza awali ili kutoa picha dhahiri kuhusu anachokielezea. • Mwanafunzi akuze umilisi wa ujuzi wa kidijitali kwa kuandika insha ya maelezo na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini.	Kwa nini insha ya maelezo ni muhimu?

Umilisi wa kimsingi unaokuzwa: • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika mijadala na wenzao. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapoyumia vifaa vya kiteknolojia kuandika na kurejelea kielelezo cha insha ya maelezo • Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoyatafakari maswali dadisi yaliyopendekezwa na anapoimarisha ujuzi wake wa kutumia tarakilishi.
Maadili: • Heshima: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapowajibika kuandika insha ifaavyo. • Umoja: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake.
Masuala mtambuko: • Mshikamano wa kijamii na utaifa: mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo kuhusu suala lengwa. • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili vigezo na kuandika insha ya maelezo kuhusu suala lengwa na kutekeleza shughuli nyingine za ujifunzaji. • Kujiendeleza kibinafsi: Mwanafunzi anapokuza umilisi wa ujuzi wa kidijitali kwa kuandika insha ya maelezo na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini.
Uhusiano na masomo mengine: English somo hili pia hushughulikia uandishi kama mojawapo ya stadi za lugha.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kielelezo cha insha ya maelezo, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
5.4 Sarufi	**5.4.1 Ngeli ya U-U**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya U - U katika sentensi, b) kutambua nomino katika ngeli ya U - U kutokana na upatanisho wa kisarufi, c) kutumia nomino za ngeli ya U - U katika umoja na wingi akizingatia upatanisho wa kisarufi, d) kuchangamkia kutumia nomino za ngeli ya U-U katika mawasiliano.	• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua nomino katika ngeli ya U-U (*k.m: uji*, *ugali*, *uhuru*, *ujanja*, *urafiki*) kwenye kadi za maneno, mti wa maneno, tarakilishi yenye teknolojia saidizi au kapu la maneno akishirikiana na wenzake, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambu nomino katika ngeli lengwa kwenye orodha maneno au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua nomino katika ngeli ya U-U katika sentensi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua nomino katika ngeli ya U-U katika kifungu kifupi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuandika daftarini mwake nomino katika ngeli ya U-U katika umoja na wingi, mwanafunzi asiyeona	Nomino katika ngeli ya U-U hutambulika kivipi?

			aandike nomino katika ngeli ya U-U katika umoja na wingi kwenye karatasi za breli. • Mwanafunzi asikilize usomaji wa nomino za ngeli ya U-U kutoka kwenye tepurekoda au kinasasauti. • Mwanafunzi aandike mafungu ya maneno yenye nomino za ngeli ya U-U katika umoja na wingi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kujaza nafasi kwa kutumia nomino za ngeli ya U-U kwa maandishi au kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika nomino za ngeli lengwa kwenye karatasi za breli au tarakilishi yenye teknolojia saidizi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake.
- Kujiamini: mwanafunzi anapotambua nomino za ngeli ya U-U ipasavyo.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kutambua nomino za ngeli ya U-U.

Maadili: ● Uwajibikaji: mwanafunzi anakutunza vifaa vya kidijitali anavyotumia. ● Uzalendo: mwanafunzi anapofanya kazi na wenzake kwa kushirikiana nao.
Masuala mtambuko: ● Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutekeleza shughuli mbalimbali za ujifunzaji. ● Mawasiliano faafu: mwanafunzi anapowasiliana kwa kutumia nomino za ngeli ya U-U katika umoja na wingi ifaavyo. ●Mshikamano wa kijamii na utaifa: mwanafunzi anapoandika mafungu ya maneno yenye nomino za ngeli ya U-U katika umoja na wingi kuhusu suala lengwa,
Uhusiano na Masomo Mengine English: Somo hili pia hushughulikia dhana ya nomino.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Mti maneno, kadi maneno, tepurekoda, kinasasauti, tarakilishi yenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

6.0 USAWA WA KIJINSIA				
Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa**	**Swali Dadisi Lililopendekezwa**
6.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**6.1.1 Matamshi Bora**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kukariri au kuimba shairi kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia, matamshi ya maneno yenye sauti lengwa na mahadhi mbalimbali ili kukuza matamshi bora, b) kueleza maana ya maneno yenye sauti lengwa yaliyotumika katika shairi, c) kutumia kwa usahihi msamiati uliotumiwa katika shairi kuboresha mawasiliano, d) kuonyesha ufahamu wa ujumbe katika shairi kwa kujibu maswali	• Mwanafunzi asikilize shairi kuhusu suala lengwa na lenye maneno yenye sauti lengwa (/**d/nd/, /ch//sh/, /j/nj/ na /g//ng/**) likikaririwa na mwalimu, mgeni mwalikwa au kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kukariri akishirikiana na wenzake, shairi kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia matamshi ya maneno yenye sauti lengwa na mahadhi mbalimbali. • Mwanafunzi aelekezwe kutamka maneno yaliyoundwa kutokana na sauti /d//nd/, /ch/, /sh/, / j/, /nj/ na /g/, /ng/ katika shairi. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua msamiati uliotumika katika ushairi	Kwa nini kusoma na kukariri mashairi ni muhimu?

		kuchangamkia mahadhi mbalimbali katika ushairi.	kuhusu usawa wa kijinsia (*k.m. jinsia, ubaguzi, mtoto wa kiume, mtoto wa kike, usawa, heshima na uwajibikaji*). • Mwanafunzi aelekezwe kutumia msamiati uliotumika katika shairi kutunga sentensi sahihi akiwa peke yake, wawili wawili au katika vikundi. • Mwanafunzi aelekezwe kusakura mtandaoni, akishirikiana na wenzake, ili kukariri au kuimba shairi kwa mahadhi mbalimbali. • Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kujadili ujumbe katika shairi waliloliimba. • Mwanafunzi aelekezwe kujibu maswali yanayotokana na shairi alilosikiliza, aliloimba au kukariri. • Mwanafunzi aelekezwe kusoma mashairi katika vitabu na mtandaoni ili kukuza hamu ya ujifunzaji.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa: ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili ujumbe katika shairi waliloliimba. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposikiliza shairi lililorekodiwa likikaririwa. Pia, anaposakura mtandaoni kupata mashairi zaidi na kuyakariri. ● Kujiamini: mwanafunzi anapokariri shairi kwa kuzingatia matamshi bora na mahadhi mbalimbali. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoendelea kusoma mashairi katika vitabu na mtandaoni.
Maadili: ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia. ● Uzalendo: mwanafunzi anapofanya kazi na wenzake kwa kushirikiana na wenzake.
Masuala mtambuko: ● Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutekeleza shughuli mbalimbali za ujifunzaji. ● Usawa wa kiijinsia: mwanafunzi anapotambua msamiati uliotumika katika ushairi kuhusu usawa wa ● Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anaposakura mtandaoni, akishirikiana na wenzake, ili kukariri au kuimba shairi kwa mahadhi mbalimbali.
Uhusiano na Masomo Mengine: English: Somo hili hushughulikia ushairi
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, nakala ya shairi

Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalumu ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Mapendekezo Ya Shughuli Za Ujifunzaji**	**Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa**
6.2 Kusoma	**6.2.1 Kusoma kwa Mapana** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza mambo ya kuzingatia katika kuchagua makala ya kusoma katika maktaba, b) kutambua makala atakayosoma katika maktaba, c) kusoma makala mbalimbali ili kupata ujumbe, d) kufurahia kusoma makala mbalimbali ili kujenga ufasaha wa lugha.	• Mwanafunzi aeleze umuhimu wa kusoma kwa mapana. • Mwanafunzi ajadili mambo ya kuzingatia anapochagua matini za kusoma katika maktaba (*k.v. makala yanayoambatana na umri*, *ukubwa wa maandishi*, *ujumbe anaotaka kuupata*). • Mwanafunzi aelekezwe kuchagua makala mbalimbali kuhusu suala lengwa katika maktaba (makala yaliyochapishwa au katika kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi). • Mwanafunzi aelekezwe kusoma makala ya aina mbalimbali aliyoyachagua. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona ajadiliane kwa heshima na wenzake kuhusu ujumbe alioupata katika makala aliyoyasoma atumie kamusi kupata maana za msamiati uliotumika katika makala.	1. Je, kwa nini ni muhimu kuwa na mazoea ya kusoma makala au hadithi? 2. Kusoma makala kuhusu usawa wa kijinsia kuna umuhimu gani?

			Mwanafunzi asiyeona ajadiliane kwa heshima na wenzake kuhusu ujumbe alioupata katika makala aliyoyasoma atumie mtandao kupata maana za msamiati uliotumika katika makala.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposoma makala katika vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi.
- Kujiamini: mwanafunzi anaposoma makala mbalimbali na kuweza kueleza ujumbe uliomo.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu ujumbe ulio katika makala.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika majadiliano.

Masuala mtambuko:

- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutekeleza shughuli mbalimbali za ujifunzaji
- Usawa wa kijinsia: mwanafunzi anapochagua makala mbalimbali kuhusu suala lengwa katika maktaba (makala yaliyochapishwa au katika kifaa cha kidijitali).
- Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anapojadiliana kwa heshima na wenzake kuhusu ujumbe alioupata katika makala aliyoyasoma.

Uhusiano na Masomo Mengine:

English: somo hili linashughulikia kusoma kwa mapana.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Makala mbalimbali, tarakilishi yenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalumu ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Mapendekezo Ya Shughuli Za Ujifunzaji	Swali Dadisi Lililopendekezwa
6.3 Kuandika	**6.3.1 Insha za Wasifu**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vipengele vya kimuundo vya insha za wasifu ili kuibainisha, b) kuandika insha ya wasifu kwa kuzingatia sifa zake, c) kufurahia uandishi wa insha za wasifu kwa kueleza sifa za mtu, kitu, mnyama au mahali.	● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kukuza hamu ya ujifunzaji kwa kutazama nakala za insha ya wasifu kwenye chapa au kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi. Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kukuza hamu ya ujifunzaji kwa kusoma nakala za insha ya wasifu kwenye chapa au kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua vipengele muhimu vya kimuundo (*k.v. kichwa, mwili, hitimisho*) katika uandishi wa insha ya wasifu. ● Mwanafunzi aelekezwe kukuza umilisi wa mawasiliano na ushirikiano kwa kujadili na wenzake kuhusu mada mbalimbali zinazoweza kutungiwa insha za wasifu. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuandika kwenye daftari lake au kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi insha ya wasifu isiyopungua maneno 200 kwa kuzingatia msamiati na ujumbe	Je, tunaandika vipi insha ya wasifu?

				unaohusu suala lengwa. Pia azingatie ujumbe, tahajia, anwani, muundo na mtindo. Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika kwenye karatasi za breli au kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi insha ya wasifu isiyopungua maneno 200 kwa kuzingatia msamiati na ujumbe unaohusu suala lengwa. Pia azingatie ujumbe, tahajia, anwani, muundo na mtindo. ● Mwanafunzi awasomee wenzake insha aliyoiandika.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposoma nakala mbalimbali za insha ya wasifu.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi yenye teknolojia saidizi katika utungaji wa insha ya wasifu.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga insha ya wasifu.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapofikiria kuhusu hoja za insha atakayoandika.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake wanapojadili.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapoandika insha na kuikamilisha kwa wakati.

Masuala mtambuko:

- Usawa wa kijinsia: mwanafunzi anapotunga insha ya wasifu kuhusu suala lengwa.
- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.

• Mawasiliano faafu: mwanafunzi anapoweza kuandika insha ya wasifu kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya kimuundo.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili hushughulikia uandishi kama mojawapo ya stadi za lugha.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kielelezo cha insha ya wasifu, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
6.4 Sarufi	**6.4.1 Ngeli ya I-I**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua nomino katika ngeli ya I-I katika matini mbalimbali ili kuzibainisha,	• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua nomino katika ngeli ya I-I (*k.v. chumvi, miwani na sukari, chai, kahawa, mirathi, asali, sharubati*) kwenye kadi, mti wa maneno, tarakilishi yenye teknolojia saidizi au kapu la maneno, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua nomino katika ngeli ya I-I (*k.v. chumvi, miwani na sukari, chai, kahawa, mirathi, asali, sharubati*) kwenye orodha maneno au tarakilishi yenye teknolojia saidizi.	Je, tunatambua vipi nomino katika ngeli ya I-I?

		b) kuandika nomino za ngeli ya I-I katika umoja na wingi, c) kuandika umoja na wingi wa mafungu ya maneno katika ngeli ya ngeli ya I-I, d) kuchangamkia kutumia nomino za ngeli ya I-I katika mawasiliano.	• Mwanafunzi aelekezwe kutambua nomino katika ngeli ya I-I katika sentensi, • Mwanafunzi aelekezwe kutambua nomino katika ngeli ya I-I katika kifungu kifupi. • Mwanafunzi aelekezwe kuandika nomino katika ngeli ya I-I katika umoja na wingi akishirikiana na wenzake, • Mwanafunzi asikilize usomaji wa nomino za ngeli ya I-I kutoka kwenye tepurekoda au kinasasauti. • Mwanafunzi aandike mafungu ya maneno yenye nomino za ngeli ya I-I katika umoja na wingi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kujaza mapengo kwa kutumia nomino za ngeli ya I-I kwa maandishi ya mkono au kwa tarakilishi yenye teknolojia saidizi. Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kujaza mapengo kwa kutumia nomino za ngeli ya I-I kwa matini ya breli au kwa tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi sahihi kwa kutumia nomino za ngeli ya I-I kwa kushirikiana na wenzake.	
Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake darasani. • Ubunifu: mwanafunzi anapoandika nomino katika ngeli ya I-I				

• Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi yenye teknolojia saidizi kutambua nomino na ngeli zake.
Maadili: • Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vipakatalishi anavyotumia. • Uzalendo: mwanafunzi anapofanya kazi na wenzake kwa kushirikiana na wenzake.
Masuala mtambuko: • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutekeleza shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Usawa wa kijinsia: mwanafunzi anapoandika mafungu ya maneno yenye nomino za ngeli ya I-I katika umoja na wingi kuhusu suala lengwa
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia nomino. .
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kadi, mti wa maneno, tarakilishi yenye teknolojia saidizi au kapu la maneno, tepurekoda au kinasasauti, vifaa vya breli

7.0 MAJANGA NA JINSI YA KUYAZUIA				
Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa**	**Swali Dadisi Lililopendekezwa**
7.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**7.1.1 Nahau**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua nahau za kazi na ushirikiano katika matini mbalimbali, b) kueleza maana ya nahau mbalimbali za kazi na ushirikiano ili kuzitofautisha, c) kutumia nahau za kazi na ushirikiano katika mawasiliano, d) kuthamini matumizi ya nahau za kazi na ushirikiano katika mawasiliano.	• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua nahau za kazi na ushirikiano (k.v. chapa kazi, kunja jamvi, changa bia, sema kwa sauti moja, fanya itifaki) katika chati, michoro, picha, vikapu maneno, mti maneno, chati, kamusi na katika vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua nahau lengwa kwenye orodha maneno au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi ashiriki katika kujadili na wenzake maana za nahau za kazi na ushirikiano kwa kutoa mifano. • Mwanafunzi aelekezwe kuambatanisha nahau na maana yake. • Mwanafunzi aelekezwe kutumia nahau za kazi na ushirikiano katika sentensi akiwa pekee au kwa kushirikiana na wenzake.	Je, tunatumia nahau vipi?

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>● Mwanafunzi aelekezwe kusakura mtandaoni ili kupata nahau zaidi za kazi na ushirikiano na maana zake na kuziandika.
● Mwanafunzi awasomee wenzake nahau alizozipata ili kuelimishana.
● Mwanafunzi ajadiliane na wenzake nahau alizozipata ili kuelimishana.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa
● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji.
● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi.
● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotafuta maana za nahau na kuzitumia kwa ufasaha katika mawasiliano.
● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapofikiria kuhusu maana za nahau na matumizi yake.</td></tr>
<tr><td colspan="5">Maadili:
● Umoja: mwanafunzi anapofanya kazi pamoja na wenzake.
● Heshima: mwanafunzi anaposhiikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji.</td></tr>
<tr><td colspan="5">Masuala mtambuko:
● Mshikamano wa kijamii na utaifa: mwanafunzi anapotambua na kutumia nahau za kazi na ushirikiano.
● Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
● Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anaposakura mtandaoni ili kupata nahau zaidi za kazi na ushirikiano na maana zake na kuziandika.</td></tr>
</table>

Uhusianona Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia nahau.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kapu maneno, kamusi, orodha maneno, mgeni mwalikwa, tarakilishi yenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
7.2 Kusoma	**7.2.1 Kusoma kwa Mapana** (Vipindi 3)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua matini anazotaka kusoma kwenye maktaba, b) kuchagua matini anazotaka kusoma kwenye maktaba, c) kusoma matini ili kufaidika na ujumbe na lugha inayotumiwa, d) kufurahia usomaji wa matini za aina mbalimbali ili kujenga uzoefu wa kusoma.	• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua aina mbalimbali za matini (k.v. vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza, magazeti, na majarida) kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi au kadi za katalogi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua aina mbalimbali za matini kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi au vifaa vya breli.	1. Ni vipi unavyoweza kupata matini ya kusoma? 2. Kusoma aina mbalimbali za matini kuna umuhimu gani?

			• Mwanafunzi ajichagulie matini atakayoisoma. • Mwanafunzi aelekezwe kusoma matini kimyakimya ili kupata ujumbe uliopo na kufaidi matumizi ya lugha. • Mwanafunzi aelekezwe kusimulia ujumbe kutokana na matini alizosoma kwa wenzake. • Mwanafunzi ajadiliane na wenzake kuhusu matini aliyosoma ili kuchochea hamu ya usomaji wa mapana miongoni mwao.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposoma na kusimulia ujumbe aliosoma kutokana na matini za aina mbalimbali.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anaposoma matini mbalimbali kuhusu majanga na jinsi ya kuyazuia ili kupata ujumbe.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuzingatia maoni katika mijadala.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapoazima, kutunza na kurudisha vitabu maktabani

Masuala mtambuko: • Majanga na jinsi ya kuzuia: mwanafunzi anapotambua aina mbalimbali za matini (*k.v. vitabu, magazeti, na majarida)* kwenye tarakilishi au kadi za katalogi kuhusu suala lengwa. • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
Uhusiano na Masomo Mengine • Social Studies: somo hili linapofundisha jinsi ya kuyadhibiti majanga. • English: somo hili pia hushughulikia kusoma kwa mapana.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Katalogi, kadi za katalogi, majarida, magazeti, mgeni mwalikwa, tarakilishi yenye teknolojia saidizi

Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa**	**Swali Dadisi Lililopendekezwa**
7.3 Kuandika	**7.3.1 Insha za Maelezo**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maudhui ya insha ya maelezo ili kukuza ubunifu, b) kuandika alama za breli za uakifishaji	• Mwanafunzi aelekezwe kutambua vifungu vya insha za maelezo vilivyoandikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi yenye teknolojia saidizi (*k.v. maelezo kuhusu kuzuia mmomonyoko wa udongo, mafuriko, mitetemeko ya ardhi,*	Je, insha ya maelezo huandikwa vipi?

		(mwanafunzi asiyeona), c) kuandika insha ya maelezo kwa kuzingatia mada, mtiririko, sarufi, muundo na mtindo ufaao, d) kuchangamkia utungaji wa insha za maelezo ili kukuza hali ya kujiamini.	*mkurupuko wa magonjwa kama vile kipindupindu*). ● Mwanafunzi ashiriki na wenzake kujadili mada na vidokezo vya insha atakayoiandika. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuandika insha ya maelezo isiyopungua maneno 200 akizingatia kategoria za maneno kama vile aina mbalimbali za ● viwakilishi ifaavyo ili kuuwasilisha ujumbe lengwa, anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji ● mwafaka na kwa lugha ya kiubunifu unaojumuisha methali na nahau alizojifunza awali. Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika insha ya maelezo isiyopungua maneno 200 akizingatia kategoria za maneno kama vile aina mbalimbali za	

			• viwakilishi ifaavyo ili kuuwasilisha ujumbe lengwa, anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, nukta nundu zifaazo, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji k.v herufi kubwa, koloni, koma, kikomo. • mwafaka na kwa lugha ya kiubunifu unaojumuisha methali na nahau alizojifunza awali. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga insha ya maelezo mtandaoni na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini. • Mwanafunzi awasomee wenzake insha aliyoandika ili kuisoma na kuitathmini.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika mijadala na wenzake.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika insha mtandaoni na kurejea kielelezo cha insha ya maelezo.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoyatafakari maswali dadisi yaliyopendekezwa na anapoimarisha ujuzi wake wa kutumia tarakilishi.

- Kujiamini: mwanafunzi anapofanikiwa kutunga insha ya maelezo.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji
- Umoja: mwanafunzi anapotekeleza shughuli kwa kushirikiana na wenzake.

Masuala mtambuko:

- Majanga na jinsi ya kuyazuia: mwanafunzi anapotunga insha ya maelezo kuhusu suala lengwa (*k.v. maelezo kuhusu kuzuia mmomonyoko wa udongo, mafuriko, matetemeko ya ardhi(zilizala), mkurupuko wa magonjwa kama vile kipindupindu*).
- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji
- Usalama mtandaoni: mwanafunzi anapotunga insha ya maelezo mtandaoni na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini

Uhusiano na Masomo Mengine:

- Social Studies: masomo haya yanashughulikia jinsi ya kuyadhibiti majanga.
- English: somo hili pia hushughulikia uandishi wa insha.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia
Kielelezo cha insha ya maelezo, tarakilishi yenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
7.4 **Sarufi**	**7.4.1** **Ngeli ya PA-KU-MU** **(Kipindi 1)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) Kutambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya PA-KU-MU ili katika matini, b) kutumia ipasavyo upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya PA- KU-MU katika matini, c) kuchangamkia kutumia nomino za ngeli ya PA-KU-MU katika mawasiliano.	• Mwanafunzi aelekezwe kutambua viambishi vya ngeli ya PA-KU-MU katika matini. • Mwanafunzi aelekezwe kuandika nomino katika ngeli ya PA-KU-MU katika umoja na wingi akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi aelekezwe kubadilisha sentensi zakizingatia viambishi vya ngeli ya PA-KU-MU katika umoja na wingi. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kwa kutumia viambishi vya ngeli ya PA-KU-MU akiwa peke yake au kwa kwa kushirikiana na wenzake. • Mwanafunzi aelekezwe kujaza mapengo kwa kutumia viambishi vya ngeli ya PA-KU- MU kwa maandishi ya mkono au kwa tarakilishi yenye teknolojia saidizi.	Tunawezaje kutambua nomino katika ngeli ya PA-KU-MU?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kufanya kazi ya kikundi. • Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia nomino katika ngeli ya PA-KU-MU. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kutambua nomino na ngeli ya PA-KU-MU
Maadili: • Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vipakatalishi anavyotumia. • Uzalendo: mwanafunzi anapofanya kazi na wenzake kwa kushirikiana nao.
Masuala mtambuko: • Majanga na jinsi ya kuyazuia: mwanafunzi anapoaandika nomino katika ngeli ya PA-KU-MU katika umoja na wingi kuhusu suala lengwa. • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hufunza dhana ya nomino.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kapu maneno, mti maneno, orodha maneno, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi kama vile tarakilishi, vifaa vya breli

8.0 WANYAMA WA MAJINI				
Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa**	**Swali Dadisi Lililopendekezwa**
8.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**8.1 Visawe**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua maneno zaidi ya matatu yenye maana sawa katika kundi la maneno, b) kutumia visawe ifaavyo katika mawasiliano, c) kuthamini matumizi ya maneno zaidi ya matatu yenye maana sawa katika mawasiliano.	• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua maneno zaidi ya matatu yenye maana sawa (*k.v. mwizi- luja, mkupuzi, pwagu, pwaguzi, mkwepuzi: hongo, rushwa, chai, kadhongo, mvugulio: pesa - njenje, ngwenje, fedha, hela: lengo - dhamira, nia, azma, kusudi: maskini, mlalahoi, fukara, mkata, fakiri)* kwa kutumia kapu la maneno, kadi za maneno, mti wa maneno, tarakilishi yenye teknolojia saidizi *n.k.* Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua maneno zaidi ya matatu yenye maana sawa (*k.v. mwizi- luja, mkupuzi, pwagu, pwaguzi, mkwepuzi: hongo, rushwa, chai, kadhongo, mvugulio: pesa - njenje, ngwenje, fedha, hela: lengo - dhamira, nia, azma, kusudi: maskini, mlalahoi, fukara, mkata, fakiri)* kwa kutumia orodha maneno na tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kueleza maana ya maneno zaidi ya matatu yenye maana sawa	Je, visawe hutumika vipi katika mawasiliano?

			akiwa peke yake au kwa kujadiliana na wenzake. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuambatanisha maneno zaidi ya matatu yaliyo na maana sawa katika kapu la maneno, mti wa maneno, ubao, chati, vyombo vya kidijitali, kadi za maneno. Mwanafunzi asiyeona aandike maneno zaidi ya matatu yaliyo na maana sawa katika orodha maneno, vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona ahusishe visawe na vifaa halisi, michoro kwenye chati, kitabu au katika vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona ahusishe visawe na vifaa halisi, maelezo ya picha, maelezo ya michoro kitabu au katika vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi ashiriki kujadili visawe mbalimbali akiwa na wenzake. • Mwanafunzi aelekezwe kutumia kisawe kimoja kuchukua nafasi ya kingine katika sentensi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapofanya kazi na wenzake • Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapofikiria kuhusu visawe mwafaka. • Ujuzi wa kidigitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi kutambua visawe.
Maadili: Umoja: Anaposhiriki kujadili visawe mbalimbali akiwa na wenzake.
Masuala mtambuko: • Elimu ya utunzaji wa wanyama: mwanafunzi anapohusisha visawe na vifaa halisi, picha, maelezo ya picha, michoro kwenye chati au maelezo ya picha akirejelea suala lengwa. • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili linafunza dhana ya visawe.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Vifaa halisi, picha, maelezo ya picha, michoro kwenye chati, maelezo ya picha, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi yaliyopendekezwa
8.2 Kusoma	**8.2.1 Kusoma kwa Ufahamu** **(Vipindi 3)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza sifa za mchezo wa kuigiza ili kuzibainisha, b) kusoma mchezo mfupi wa kuigiza kwa ufasaha kwa kuzingatia ujumbe na msamiati wa suala lengwa, c) kuonyesha ufahamu wa mchezo wa kuigiza kwa kujibu maswali na kutoa muhtasari, d) kuonea fahari nafasi ya mchezo wa kuigiza katika jamii.	• Mwanafunzi aeleze maana ya mchezo wa kuigiza akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi ajadili na wenzake sifa za mchezo wa kuigiza (*k.v. huwa na wahusika, kuna mazungumzo, maelekezo.* • Mwanafunzi aelekezwe kusoma mchezo wa kuigiza akizingatia wahusika, maelekezo na ujumbe. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua msamiati wa suala lengwa uliotumiwa katika mchezo wa kuigiza (*k.v. kiboko*, *samaki*, *mamba*, *chura*, *kasa*). • Mwanafunzi ashiriki katika majadiliano kuhusu msamiati uliotumiwa katika mchezo wa kuigiza. Mwanafunzi aelekezwe ajibu maswali kutokana na mchezo aliousoma. • Mwanafunzi aelekezwe kutoa muhtasari wa ujumbe ulio katika mchezo wa kuigiza.	Je, kwa nini tunasoma matini ya mchezo wa kuigiza?

			• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona atazame mchezo mfupi wa kuigiza shuleni au kwenye vifaa vya kidijitali, mwanafunzi asiyeona asikilize mchezo mfupi wa kuigiza shuleni au kwenye vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi ashiriki mjadala kuhusu ujumbe unaojitokeza kwenye mchezo wa kuigiza. • Mwanafunzi asaidiwe na mzazi au mlezi wake kusakura na kusoma mchezo wa kuigiza kwenye mtandao. • Mwanafunzi awaeleze wenzake darasani ujumbe alioupata kutoka kwa mchezo aliousoma mtandaoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki shughuli za ujifunzaji na wenzake.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi katika mchakato wa ujifunzaji.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapofikiri kuhusu ujumbe uliomo kwenye mchezo wa kuigiza.
- Kujiamini: mwanafunzi anapong’amua ujumbe uliomo kwenye mchezo wa kuigiza.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu uigizaji wa wenzake.

• Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana kuigiza mchezo kuhusu suala lengwa.
Masuala mtambuko: • Elimu ya utunzaji wa wanyama: mwanafunzi anapotambua msamiati wa suala lengwa uliotumiwa katika mchezo wa kuigiza. • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Mshikamano wa kijamii na utaifa: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kuigiza suala lengwa na masuala mengine yanayohusiana na jamii. • Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anaposaidiwa na mzazi au mlezi wake kusakura na kusoma mchezo wa kuigiza kwenye mtandao ukitumia kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia mchezo wa kuigiza.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Mgeni mwalikwa, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi k.v tarakilishi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
8.3 Kuandika	**8.3.1** **Insha za Masimulizi**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza mtiririko wa hoja katika insha ya masimulizi, b) kuandika alama za uakifishaji za breli (mwanafunzi asiyeona) c) kuandika insha ya masimulizi kwa kufuata kanuni zifaazo, d) kuchangamkia utunzi mzuri katika uandishi wa insha ya masimulizi.	• Mwanafunzi ajadili mtiririko wa hoja katika insha ya masimulizi kwa kurejelea vielelezo vya insha zilizoandikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi ashiriki na wenzake kujadili muundo wa insha ya masimulizi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aonyeshe ubunifu kwa kuandika insha isiyopungua maneno 200 inayosimulia tukio linalohusiana na wanyama wa porini akizingatia nomino na vivumishi mbalimbali, mnyambuliko wa vitenzi, anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka, lugha ya kiubunifu	Je, kwa nini tunazingatia alama mwafaka za uakifishi tunapoandika insha ya masimulizi?

			na urefu unaotarajiwa. Mwanafunzi asiyeona aonyeshe ubunifu kwa kuandika insha isiyopungua maneno 200 inayosimulia tukio linalohusiana na wanyama wa porini akizingatia nomino na vivumishi mbalimbali, mnyambuliko wa vitenzi, anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, nukta nundu zifaazo, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka k.v herufi kubwa, koma, kikomo n.k., lugha ya kiubunifu na urefu unaotarajiwa. ● Mwanafunzi aelekezwe kukuza ujuzi wa kidijitali kwa kuandika insha ya masimuizi katika vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini. ● Mwanafunzi awawasilishie wenzake insha aliyoandika ili waitathmini na kumwelekeza.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa: ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika mijadala akiwa na wenzake. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kiteknolojia vyenye teknolojia saidizi kuandika insha mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya masimulizi. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoyatafakari maswali dadisi yaliyopendekezwa na anapoimarisha ujuzi wake wa kutumia tarakilishi.
Maadili: ● Heshima: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapoandika Insha za masimulizi zinazolenga watu ambao wanajulikana kwa uaminifu, uwajibikaji, wenye mapenzi na wazalendo.
Masuala mtambuko: ● Elimu ya utunzaji wa wanyama: mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi kuhusu suala lengwa. ● Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. ● Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anapotumia ujuzi wa kidijitali kuandika insha ya masimulizi katika vifaa vya kidijitali na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini.
Uhusiano na Masomo Mengine: English: somo hili pia hushughulikia uandishi wa insha za masimulizi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kielelezo cha barua masimulizi, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi k.v. tarakilishi, rununu, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
8.4 Sarufi	**8.4.1 Mnyambuliko wa Vitenzi**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vitenzi katika hali ya kutendeana, kutendesha, kutendua katika matini, b) kutumia vitenzi katika hali za kutendeana, kutendesha, kutendua ipasavyo katika sentensi, c) kuchangamkia matumizi ya vitenzi katika hali ya kutendeana, kutendesha, kutendua katika mawasiliano.	● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua vitenzi katika hali za kutendeana, kutendesha na kutendua katika chati, jedwali, kapu la maneno, mti wa maneno, ubao na vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua vitenzi katika hali za kutendeana, kutendesha na kutendua katika orodha maneno, kadi za breli na vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kunyambua vitenzi katika hali lengwa akiwa peke yake, akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutumia vitenzi katika hali lengwa kwenye sentensi. ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona ashirikiane na wenzake kujaza mapengo katika jedwali la	Je, vitenzi vinaweza kubadilika vipi mwishoni ili kuleta maana mbalimbali?

			mnyambuliko we vitenzi kwenye daftari au kwa kutumia tarakilishi yenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona ashirikiane na wenzake kuandika mnyambuliko wa vitenzi kwenye karatasi za breli au kwa kutumia tarakilishi yenye teknolojia saidizi. ● Mwanafunzi aandike sentensi upya kwa kutumia vitenzi katika hali mbalimbali.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapofanya kazi kwa kushirikiana na wenzake.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anaponyambua vitenzi katika hali mbalimbali.
- Kujiamini: mwanafunzi anapotoa majibu na kushiriki katika shughuli mbalimbali.

Maadili:

Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuandika mnyambuliko wa vitenzi

Masuala mtambuko:

- Elimu ya utunzaji wa wanyama: mwanafunzi anaponyambua vitenzi kuhusu suala lengwa.
- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.

• Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anapotumia vitenzi katika hali mbalimbali ipasavyo kuonyesha na kuendeleza mahusiaano katika jamii.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia suala la mnyambuliko wa vitenzi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli, chati, jedwali, kapu la maneno,orodha maneno, mti wa maneno, kadi za breli, ubao

9.0 AFYA YA AKILI				
Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa**	**Swali Dadisi Lililopendekezwa**
9.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**9.1.1 Mazungumzo ya Kimuktadha**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua miktadha rasmi na isiyo rasmi katika mawasiliano ili kuitofautisha, b) kutumia lugha katika miktadha rasmi na isiyo rasmi ili kufanikisha mawasiliano, c) Kuchangamkia matumizi ya lugha katika miktadha rasmi na isiyo rasmi kuimarisha maadili yafaayo.	● Mwanafunzi aelekezwe kutambua miktadha mbalimbali kunakotumiwa lugha rasmi na isiyo rasmi *(k.v. ofisini, hospitalini, nyumbani, sokoni).* ● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona asikilize mazungumzo rasmi na yasiyo rasmi kwa kutazama maigizo kwenye vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi *(k.v. video, rununu, runinga, tarakilishi),* mwanafunzi asiyeona asikilize mazungumuzo rasmi na yasiyo rasmi ya maigizo kwenye vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi.	1. Je, mbona tunatumia lugha rasmi katika mazungumzo? 2. Je, tunatumia lugha isiyo rasmi vipi?

			• Mwanafunzi aelekezwe kushiriki katika maigizo ya mazungumzo ya miktadha rasmi na yasiyo rasmi akishirikiana na wenzake. • Mwanafunzi ashiriki katika mazungumzo rasmi nje ya darasa k.m. akiwa kwenye gwaride, majilisini n.k na yale yasiyo rasmi kama vile uwanjani, kwenye bweni, katika safari ya kwenda nyumbani kutoka shuleni. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua, nidhamu ya lugha inayozingatiwa katika mazingira rasmi (*k.m lugha ya heshima na adabu anapowasiliana*).	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake darasani.
- Ubunifu: mwanafunzi anapobuni na kushiriki katika mazungumzo.
- Ujuzi wa kidijitali**:** mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza na kutazama mazungumzo.

Maadili: ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali. ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu wenzake wakati wa uigizaji na kushiriki katika mazungumzo.
Masuala mtambuko: ● Afya ya akili: mwanafunzi anapotambua miktadha tofauti ya matumizi ya lugha rasmi na isiyo rasmi kuhusu suala lengwa. ● Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. ● Mahusiano ya kijamii**:** mwanafunzi anapotumia lugha rasmi na isiyo rasmi katika miktadha faafu ili kuimarisha mahusiano ya kijamii.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia mazungumzo katika miktadha rasmi na isiyo.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi *(k.v. video, rununu, runinga, tarakilishi*)

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
9.2 Kusoma	**9.2.1 Kusoma kwa Mapana:**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua aina mbalimbali za matini ili kuchagua inayomvutia, b) kusoma matini aliyochagua ili kufaidika na ujumbe na lugha iliyotumiwa, c) kufurahia usomaji wa aina mbalimbali za matini ili kupanua mawazo yake.	● Mwanafunzi aelekezwe kutambua matini zinazomvutia maktabani na mtandaoni. ● Mwanafunzi aelekezwe kusoma matini alizochagua ili kufaidi ujumbe na lugha iliyotumiwa. ● Mwanafunzi awatolee wenzake muhtasari wa kile alichosoma kwenye matini ili kupashana ujumbe na kuchocheana kusoma zaidi kwa ajili ya kujifurahisha. ● Mwanafunzi ajadiliane na wenzake matini ambazo wamesoma kwa kuzingatia ukuzaji wa msamiati.	1. Je, tunafaidika vipi tunaposoma matini mbalimbali? 2. Je, kwa nini huwa tunaenda maktabani?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposimulia na kujadiliana na wenzake.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi na mtandao kupata matini za kusoma.

• Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojichagulia matini na kuzisoma.
Maadili: • Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza matini anazosoma. • Heshima: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu alichosoma.
Masuala mtambuko: • Afya ya akili: mwanafunzi anapotambua na kusoma matini zinazomvutia maktabani na mtandaoni kuhusu suala lengwa. • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anapotambua matini zinazomvutia mtandaoni na kuzisoma.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili hushughulikia kusoma kwa mapana.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza ,vitabu vya breli, vifaa vya breli, majarida, vifaa kidijitali vyenye teknolojia saidizi k.v tarakilishi, simu.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
9.3 Kuandika	**9.3.1 Insha za Maelezo**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maudhui ya insha ya maelezo kwa kuzingatia mada, b) kuandika alama za breli za kuakifisha (mwanafunzi asiyeona), c) kuandika insha ya maelezo kwa kufuata kanuni zifaazo ili kufanikisha, mawasiliano, d) kuchangamkia utunzi mzuri wenye mapambo ya lugha.	• Mwanafunzi ashirikiane na wenzake kukuza uwazaji kina na utatuzi wa matatizo kwa kueleza maudhui kutokana na mada ya insha ya maelezo. • Mwanafunzi ashiriki na wenzake kujadili mada ya insha na muundo wa insha ya maelezo. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuandika insha ya maelezo akitumia vivumishi na vielezi vifaavyo kutoa picha dhahiri kuhusu anachokielezea. Pia akizingatia anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka na lugha ya kiubunifu inaojumuisha methali na nahau alizojifunza awali. Mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika insha ya	Je, insha ya maelezo huandikwa vipi?

			maelezo akitumia vivumishi na vielezi vifaavyo kutoa picha dhahiri kuhusu anachokielezea. Pia akizingatia anwani, mpangilio mzuri wa mawazo, nukta nundu zifaazo, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka *k.v herufi kubwa, koma, kikomo* na lugha ya kiubunifu inaojumuisha methali na nahau alizojifunza awali. • Mwanafunzi akuze umilisi wa ujuzi wa kidijitali kwa kuandika insha ya maelezo mtandaoni na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini. • Mwanafunzi awasilishie wenzake insha aliyoandika ili kuisoma na kuitathmini.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: Wanafunzi wanaposhiriki katika mijadala na wenzao.
- Ujuzi wa kidijitali: Wanafunzi wanapotumia vifaa vya kidijitalia kuandika insha ya maelezo mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya maelezo.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo.

• Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoyatafakari Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa na anapoimarisha ujuzi wake wa kutumia tarakilishi.
Maadili: • Heshima: mwanafunzi anaposhikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji • Upendo: Manafunzi wanapofanya kazi pamoja.
Masuala mtambuko: • Afya ya akili: mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo kuhusu suala lengwa. • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anapotumia ujuzi wa kidijitali kuandika insha ya maelezo katika vifaa vya kidijitali na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini.
Uhusiano na Masomo Mengine: English: somo hili linashughulikia mada kuandika
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kielelezo cha insha ya maelezo, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi k.m tarakilishi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
9.4 Sarufi	**9.4.1 Vinyume vya Vivumishi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada, mwanafunzi aweze: a) kutambua vinyume vya vivumishi katika matini, b) kutunga sentensi kwa kutumia vinyume vya vivumishi, c) kuchangamkia matumizi ya vinyume vya vivumishi katika mawasiliano ya kila siku.	● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua vinyume vya vivumishi (*k.v. zuri-baya, kali-butu, refu- fupi*) katika chati, kadi za maneno, kapu la maneno, mti wa maneno au vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua vinyume vya vivumishi katika orodha maneno, kadi za breli au vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutafuta vinyume vya vivumishi kwa kurejelea orodha ya vivumishi alivyopewa. ● Mwanafunzi aelekezwe kutalii mazingira yake na kuunda orodha ya vinyume vya vivumishi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kwa kutumia	Je, tunatumia vinyume vya vivumishi vipi?

			vinyume vya vivumishi kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki kazi ya vikundi.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali.

Maadili:

- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali.
- Heshima: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji.

Masuala mtambuko:

- Elimu ya mazingira: mwanafunzi anapotalii mazingira yake na kuunda orodha ya vinyume vya vivumishi.
- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.

Uhusiano na Masomo Mengine

English: somo hili hushughulikia dhana ya vinyume.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia

Mti maneno, kadi za breli, orodha maneno, chati, vifaa vyenye teknolojia saidizi,

10.0 KUKABILIANA NA UGAIDI				
Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa**	**Swali Dadisi Lililopendekezwa**
10.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**10.1.1 Sitiari za Tabia**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kufafanua dhana ya sitiari ili kuitofautisha na dhana zingine za lugha, b) kutambua sitiari za tabia katika matini mbalimbali ili kuzibainisha, c) kutumia sitiari za tabia kwa usahihi katika sentensi ili kuimarisha mawasiliano, d) kufurahia matumizi ya sitiari katika mawasiliano ya kila siku.	• Mwanafunzi aelekezwe kujadili na wenzake maana ya sitiari. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua sitiari za tabia (*k.v. yeye ni sungura*, *yeye ni fisi*, *yeye ni kasuku, mimi ni kobe safarini*) katika vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza , matini, chati na vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua sitiari za tabia (*k.v. yeye ni sungura*, *yeye ni fisi*, *yeye ni kasuku, mimi ni kobe safarini*) katika vitabu vya breli, matini ya breli na vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi akishirikiana na wenzake.	Sitiari za tabia hutumika vipi?

			• Mwanafunzi aelekezwe kutoa mifano ya sitiari za tabia akisaidiana na mwenzake. • Mwanafunzi aeleze maana ya sitiari mbalimbali. • Mwanafunzi aelekezwe kutumia sitiari katika sentensi akiwa peke yake au katika vikundi. • Mwanafunzi akisaidiwa na mzazi au mlezi, atunge sentensi mbalimbali akitumia sitiari za tabia. • Mwanafunzi awasilishe sentensi zake darasani ili wenzake wazitolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kazi ya vikundi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotambua sitiari katika matini. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi katika kutambua sitiari.
Maadili: ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake. ● Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kazi ya vikundi.
Masuala mtambuko: ● Kukabiliana na ugaidi: mwanafunzi anapotoa mifano ya sitiari akirejelea suala lengwa. ● Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. ● Mtazamo wa ukuaji wa binadamu: mwanafunzi anaposaidiwa na mzazi au mlezi, kutunga sentensi mbalimbali akitumia sitiari za tabia na anapotambua sitiari za tabia katika matini.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia dhana ya sitiari.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Chati, vyombo vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi k.v tarakilishi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
10.2 Kusoma	**10.2.1 Kusoma kwa Mapana** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua na kufungua faili iliyo na kifungu cha kusoma ili kuimarisha umilisi wake wa kutumia tarakilishi, b) kuonyesha uelewa wa hatua za kiusalama kwa kusakura matini kwenye tovuti salama ili kupata vifungu vya kusoma kutumia vyombo vya kidijitali, c) kuchangamkia matumizi ya vifaa vya kidijitali katika kutafuta na kusoma ujumbe ili kuimarisha maarifa yake.	● Mwanafunzi aelekezwe kutambua mambo ya kuzingatia anaposoma matini zilizohifadhiwa katika kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi (*k.v. kutofuta kazi za wenzake zilizohifadhiwa katika vifaa vya kidijitali*) akishirikiana na wenzake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua mambo ya kuzingatia anaposoma matini za mtandaoni *(k.v. kufungua mitandao ifaayo, kutowasiliana na watu usiowajua, kutofichua nywila yako kwa wenzake*). ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua jina la faili lengwa kwenye tarakilishi na kufanya mazoezi ya kufungua na kufunga. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua mitandao salama yenye matini inayoafiki kiwango na mahitaji yake. ● Mwanafunzi aelekezwe kutambua umuhimu wa kutoa habari kwa mwalimu, mzazi au mlezi wake endapo atapata ujumbe kutoka kwa watu asiowajua mtandaoni na kutowasiliana nao.	1. Utakumbukaje habari uliyoisoma mtandaoni? 2. Kwa nini ni muhimu kuchukua hatua za usalama unapotafuta habari mtandaoni?

			• Mwanafunzi aelekezwe kutafuta maana za maneno mapya kwenye kamusi mtandaoni akitumia kifaa cha kidijitali chenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi asimulie wenzake habari alizosoma.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kiteknolojia vyenye teknolojia saidizi katika kutafuta, kusakura na kusoma.
- Hamu ya kujifunza: mwanafunzi atapata hamu kujifunza anapotafuta matini za kusoma kwenye tarakilishi na mitandaoni.

Maadili:

Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza wa vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi na kuzingatia mitandao salama.

Masuala mtambuko:

- Usalama wa mitandaoni: mwanafunzi anapotambua mambo ya kuzingatia anaposoma matini za mtandaoni na anapotambua mitandao salama yenye matini inayoafiki kiwango na mahitaji yake.
- Usalama na ulinzi: mwanafunzi anapofahamu namna anavyoweza kujizuia na ulaghai wa mtandaoni kwa kutowasiliana na watu asiowajua na kutoa habari kwa mwalimu au mzazi endapo atapata ujumbe kutoka kwa watu asiowajua mtandaoni.
- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.

Uhusiano na Masomo Mengine

Masomo yote kwa vile yanatakiwa kuzingatia ujuzi wa kidijitali.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia
Tarakilishi zenye teknolojia saidizi, kamusi mtandaoni, kamusi mbalimbali, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
10.3 Kuandika	**10.3.1 Insha za Masimulizi** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maudhui ya insha ya masimulizi ili kuandika ifaavyo, b) kuandika alama za breli za kuakifisha (mwanafunzi asiyeona), c) kuandika insha ya masimulizi kwa kufuata kanuni zifaazo,	• Mwanafunzi aelekezwe kutambua insha ya masimulizi kwa kurejelea vielelezo vya insha zilizoandikwa kwenye matini mbalimbali au tarakilishi yenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi ashiriki na wenzake kujadili mada na vidokezo vya insha ili kuvitumia katika kuandika insha yake. • Mwanafunzi aelekezwe kuelezea maudhui atakayotumia kuandikia insha ya masimulizi.	Insha ya masimulizi huandikwa vipi?

		d) kuchangamkia utunzi mzuri ili kuimarisha mawasiliano.	• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuandika insha ya masimulizi (*k.v. kuhusu ugaidi, uhalifu, ajali, safari n.k*) isiyopungua maneno 200 akizingatia mada, mpangilio mzuri wa mawazo, hati safi, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka, lugha ya kiubunifu na urefu unaotarajiwa. Pia azingatie aina mbalimbali za maneno, mnyambuliko wa vitenzi, na nyakati ili kejenga picha dhahiri ya anachokiandikia daftarini, *mwanafunzi asiyeona* aelekezwe kuandika insha ya masimulizi (*k.v. kuhusu ugaidi, uhalifu, ajali, safari n.k*) isiyopungua maneno 200 akizingatia mada, mpangilio mzuri wa mawazo, nukta nundu zifaazo, tahajia, kanuni za kisarufi, uakifishaji mwafaka k.m kikomo, koma, herufi kubwa n.k., lugha ya kiubunifu na urefu unaotarajiwa. Pia azingatie aina mbalimbali za maneno,	

			mnyambuliko wa vitenzi, na nyakati ili kejenga picha dhahiri ya anachokiandikia kwenye karatasi za breli. ● Mwanafunzi aandike insha ya masimulizi katika vifaa vya kidijitali vyenye teknoljia saidizi na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini. ● Mwanafunzi awasomee wenzake insha aliyoandika ili waitathmini na kumwelekeza.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa:

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika mijadala na wenzake.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi kuandika insha mtandaoni na kurejelea kielelezo cha insha ya mawasiliano.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha ya mawasiliano.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoyatafakari Maswali Dadisi yaliyopendekezwa na anapoimarisha ujuzi wake wa kutumia tarakilishi.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapowajibika katika matumizi ya vifaa vya kidijitali.

Masuala mtambuko: ● Kukabiliana na ugaidi: mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi kuhusu suala lengwa (*k.v. kuhusu ugaidi, uhalifu)* ● Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. ● Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anapoandika insha ya masimulizi katika vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi na kuisambaza kwa wenzake na mwalimu ili kuisoma na kuitathmini.
Uhusiano na Masomo Mengine: English: somo hili hufunza uandishi kama mojawapo ya stadi za lugha.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kielelezo cha insha ya masimulizi, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi k.v tarakilishi, vifaa vya breli.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
10.4 Sarufi	**10.4.1 Matumizi ya Lugha** *(nge, ngali na ki)*	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua viambishi vya hali ya masharti kwenye kitenzi, b) kutumia vitenzi katika hali ya masharti kwenye sentensi,	● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua viambishi vya hali ya masharti (**nge, ngali, ki**) kwenye vitenzi katika chati, ubao au kwa kutumia vifaa vya kidijitali chenye teknolojia saidizi,	Je, unaelezea vipi iwapo hukulifanya jambo fulani kutokana na ukosefu wa kitu, jambo au mtu?

		c) kufurahia matumizi ya hali ya masharti katika mawasiliano.	mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua viambishi vya hali ya masharti (**nge, ngali, ki**) kwenye vitenzi kwa kutumia vifaa vya kidijitali chenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kutumia vitenzi vya hali ya masharti katika sentensi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutumia hali ya masharti kwa kuandika daftarini au kupiga chapa kwenye tarakilishi/kipakatalishi chenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona ashiriki na wenzake katika mazoezi ya kutumia hali ya masharti kwa kuandika kwenye karatasi za breli au kuviandika kwenye tarakilishi/kipakatalishi chenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kubadilisha sentensi kutoka hali moja hadi nyingine.	

			• Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi katika hali ya mazoea na hali ya masharti mtandaoni na kuwatumia wenzake waweze kuzisoma na kutathmini usahihi wake.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za ujifunzaji na wenzake darasani na mtandaoni. • Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapoendelea kutunga sentensi. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kipakatalishi au tarakilishi yenye teknoljia saidizi kutunga sentensi na vile vile kuzisambaza mtandaoni.
Maadili: • Heshima: mwanafunzi anapojifunza kuthamini maoni ya wenzake. • Upendo: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika wenzake.
Masuala mtambuko: • Kukabiliana na ugaidi: mwanafunzi anapotunga sentensi katika hali ya mazoea na hali ya masharti kuhusu suala lengwa. • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anapotunga sentensi katika hali ya mazoea na hali ya masharti mtandaoni na kuwatumia wenzake waweze kuzisoma na kutathmini usahihi wake.

Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili hushughulikia hali ya masharti.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Chati, ubao, vifaa vya kidijitali chenye teknolojia saidizi k.v. tarakilishi,vifaa vya breli

11.0 USHURU				
Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa**	**Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa**	**Swali Dadisi Lililopendekezwa**
11.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**11.1.1 Kujieleza kwa Ufasaha** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa mada mwanafunzi aweze: a) kubuni na kusimulia kisa mbele ya wenzake akizingatia mada lengwa, b) kutumia ishara zifaazo kuimarisha masimulizi yake, c) kufurahia usimulizi wa visa mbalimbali kuhusu maisha.	• Mwanafunzi aelekezwe kujadiliana na wenzake kuhusu mada mbalimbali ambazo huweza kusimuliwa kuhusiana na mambo na hali za maisha (*k.v. hadithi za mashujaa, shughuli za sikukuu za kitaifa, usomaji wa bajeti, ulipaji wa ushuru, hekaya).* • Mwanafunzi asikilize kisa cha kisimulizi kuhusu mada lengwa kutoka kwa mgeni mwalikwa, tepurekoda, video na tarakilishi	Kwa nini kujieleza kwa ufasaha ni muhimu?

			yenye teknolojia saidiziili kupata sifa za usimulizi mzuri. ● Mwanafunzi aelekezwe kusimulia kisa kuhusiana na mada fulani akizingatia mtiririko wa mawazo, mfuatano wa matukio, kanuni za kisarufi, kupanda na kushuka kwa sauti, ishara za uso, viziada lugha, tasfida, na wakati ili kuufanya utungo wake uvutie. ● Mwanafunzi ashirikishe hadhira kupitia uimbaji, kupiga makofi, kucheza, kuitikia n.k. ili kuupa usimulizi wake uhai zaidi na kuteka makini ya wasikilizaji. ● Mwanafunzi aelekezwe kuuliza na kujibu maswali kutokana na visa vilivyosimuliwa darasani.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga na kusimulia kisa kuhusu mambo mbalimbali katika jamii.
- Kujiamini: Anaposimama mbele ya hadhira na kusimulia kisa.
- Ujuzi wa kidijitali: Anaposikiliza masimulizi kupitia vifaa vya kielektroniki.

Maadili:

- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitahidi kusimulia.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutoa masimulizi.

Masuala mtambuko:

- Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake kuhusu mada mbalimbali ambazo huweza kusimuliwa kuhusiana na mambo na hali za maisha ikiwemo ulipaji wa ushuru.
- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
- Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anaposhirikisha hadhira kupitia uimbaji, kupiga makofi, kucheza, kuitikia ili kuupa usimulizi wake uhai zaidi na kuteka makini ya wasikilizaji.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English: somo hili hushughulikia suala la kutoa masimulizi.
- Social Studies: somo hili pia hushughulikia kuhusu masuala ya kiuchumi na rasilimali.

Mapendekerzo ya nyenzo za kufundishia
Vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, tepurekoda, kinasasauti,

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
11.2 Kusoma	**Kusoma kwa Ufahamu** **(Vipindi 2)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo mwanafunzi aweze: a) kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusoma kwa ufasaha, b) kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora, c) kusoma kifungu kwa kasi ifaayo, d) kusoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo, e) kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo, f) kuchangamkia kusoma kifungu kwa kuzingatia vipengele vya usomaji.	• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona atambue msamiati unaohusu ushuru (*k.v. ushuru, ushuru wa forodhani, ushuru wa mapato, mapato, Shirika la Ukusanyaji Ushuru, mgao wa fedha, bajeti, mipakani, mshahara, afisa wa forodhani, ukwepaji wa ushuru, pesa zinazolipwa Serikali za Kaunti [k.v. za leseni, kuegesha magari, kuuza sokoni], matumizi ya mgao wa fedha)* akitumia kapu la maneno, mti wa maneno au *tarakilishi* yenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona atambue msamiati lengwa wa ushuru kwenye matini ya breli au tarakilishi yenye teknolojia saidizi huku akizingatia mikato ya breli. • Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu kuhusu suala lengwa katika matini andishi au ya kidijitali akizingatia matamshi bora. • Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu cha habari kwa kasi ifaayo kuhusu suala lengwa, • Mwanafunzi aelekezwe kusoma kifungu akizingatia sauti ifaayo (k.v. kiwango cha sauti na kiimbo). • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo	1. Ni jinsi gani ufahamu huvutia msomaji? 2. Maana ya msamiati hujitokeza vipi katika ufahamu?

			panapofaa (k.v. ishara za uso na mikono zinazozingatia tamaduni), mwanafunzi asiyeona aelekezwe kusoma kifungu kwa toni ifaayo. ● Mwanafunzi ashirikiane na mzazi au mlezi kusoma makala akizingatia vipengele vya usomaji bora.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposoma kifungu au mchezo mfupi kwa sauti na kupishana nafasi na wenzake.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapojibu maswali kutokana na kifungu.
- Uraia: mwanafunzi anaposoma kuhusu ulipaji ushuru na umuhimu wake.
- Kujiamini: mwanafunzi anapoweza kujibu maswali baada ya kusoma kifungu.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza na kuheshimu wenzake wakisoma kifungu.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika mjadala wakati wa shughuli ya ujifunzaji.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuwasomea wenzake kifungu.
- Umoja: mwanafunzi anapofanya kazi pamoja na wenzake.

Masuala mtambuko:

- Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapotambua na kutumia msamiati unaohusu ushuru kutunga sentensi na pia anaposoma na kujibu maswali kuhusu vifungu vinavyohusu suala lengwa.
- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
- Mshikamano wa kijamii na utaifa: mwanafunzi anapojadili na wenzake matukio kwenye picha zinazoonyesha matumizi bora ya ushuru kwa maendeleo ya taifa.

Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia linashughulikia stadi ya kusoma.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Matini ya breli, tarakilishi yenye teknolojia saidizi, chati, orodha maneno, vifaa vya breli.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
11.3 Kuandika	**11.3.1 Barua Rasmi**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo mwanafunzi aweze: a) kufafanua maudhui ili kuandika barua rasmi inayozingatia mada, b) kuandika barua rasmi inayozingatia mada, hati safi, nukta nundu zifaazo, muundo na mtindo ufaao ili kuwasiliana ipasavyo, c) kuandika mikato ya breli ya silabi lengwa (mwanafunzi asiyeona) d) kuchangamkia utunzi wa barua rasmi katika mawasiliano.	• Mwanafunzi aelekezwe kutambua mada ya kuandikia barua rasmi. • Mwanafunzi ajadili na wenzake maudhui yafaayo kulingana na mada ya insha ya barua rasmi. • Mwanafunzi aelekezwe kuandika vidokezo vya kumwongoza. • Mwanafunzi ajadili na wenzake vipengele vya aya. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuandika barua rasmi kwa mwalimu daftarini kuomba msamaha na kuiwasilisha kila hoja katika aya yake, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika barua rasmi kwa mwalimu kumwomba msamaha kwenye karatasi za breli	1. Je, kwa nini tunaandika barua rasmi? 2. Je, barua rasmi huandikwa vipi?

			huku akizingatia mikato ya breli ya silabi k.v sh, dh, n.k. • Mwanafunzi aelekezwe kutumia sentensi inayobeba wazo kuu mwanzoni mwa kila aya. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kuandika kwa hati safi au kwa kutumia tarakilishi yenye teknolojia saidizi huku akizingatia kanuni zifaazo, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kuandika kwa kutumia nukta nundu zifaazo kwenye karatasi za breli au tarakilishi yenye teknolojia saidizi huku akizingatia kanuni zifaazo. • Mwanafunzi ajadiliane na wenzake kuhusu umuhimu wa barua rasmi katika mawasiliano.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake. • Ubunifu: mwanafunzi anapotunga na kuandika barua rasmi kwa mwalimu. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapoandika barua kwa kutumia tarakilishi.
Maadili: • Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili maudhui ya barua rasmi. • Heshima: mwanafunzi anapozingatia maoni ya wenzake wakati wa mijadala. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapoandika barua rasmi kuomba msamaha.
Masuala mtambuko: • Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapoandika barua rasmi kuhusu suala lengwa. • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
Uhusiano na Masomo Mengine • Social Studies: somo hili hufundisha kuhusu watu mashuhuri katika jamii • English: Somo hili hufundisha kuhusu uandishi wa barua rasmi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Kielelezo cha insha ya barua rasmi, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi kama vile tarakilishi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Maswali Dadisi Yaliyopendekezwa
11.4 Sarufi	**11.4.1 Ukanushaji wa Maneno** **(Vipindi 3)**	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua viambishi vya hali ya masharti katika sentensi, b) kukanusha viambishi vya hali ya masharti katika sentensi, c) kufurahia ukanushaji wa viambishi hali ya masharti katika sentensi.	• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua viambishi vya hali ya masharti (nge, ngali, ki) katika vitenzi kwa kuvipigia mistari kwenye vitabu au kuvikolezea wino kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua viambishi vya hali ya masharti kwa kuviandika kwenye karatasi za breli au tarakilishi yenye teknolojia saidizi kwa italiki. • Mwanafunzi aelekezwe kutambua viambishi vya hali ya masharti katika hali kanushi (*k.v. singe, singali, sipo*). • Mwanafunzi aelekezwe kusoma sentensi zenye viambishi lengwa kwenye vitabu au tarakilishi yenye teknolojia saidizi katika hali yakinishi na kanushi. • Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kukanusha maneno na sentensi akizingatia hali ya	1. Viambishi vya hali ya masharti katika vitenzi hutumika vipi? 2. Viambishi vya hali ya masharti katika ukanushaji hutumika vipi?

			masharti kwenye daftari au kwa kutumia tarakilishi yenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kukanusha maneno na sentensi akizingatia hali ya masharti kwenye karatasi za breli au kwenye tarakilishi yenye teknolojia saidizi. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi sahihi zenye viambishi vya hali ya masharti na kuzikanusha. ● Mwanafunzi asikilize au kutazama vipindi vya ukanushaji wa hali ya masharti kupitia vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: Wanafunzi wanaposhiriki katika vikundi ili kujadili kuhusu ukanushaji.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapojaribu kukanusha maneno na sentensi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika somo.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika vikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenazake katika kazi ya vikundi.

Masuala mtambuko: • Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapotambua viambishi vya hali ya masharti kuhusu suala lengwa na kutunga sentensi. • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anapojifunza kukanusha kwa njia ifaayo bila kuleta mtafaruku baina yake na wenzake kwa minajili ya mahusiano mema • Usalama wa mtandaoni: mwanafunzi anaposikiliza au kutazama vipindi vya ukanushaji wa hali ya masharti kupitia vifaa vya kidijitali.
Uhusiano na Masomo Mengine English: somo hili pia hushughulikia ukanushaji.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Orodha maneno, kadi maneno, mti maneno, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi k.m tarakilishi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
11.4 Sarufi	**11.4.2 Ukubwa na Udogo wa Nomino** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua nomino zinazoanza kwa kiambishi **Ki-** katika kundi la maneno b) kubadilisha nomino zinazoanza kwa **Ki-** katika hali wastani kuwa katika hali ya ukubwa na udogo, c) kutunga sentensi sahihi akitumia nomino zinazoanza kwa **Ki-** katika hali ya ukubwa na udogo huku akizingatia upatanisho wa kisarufi, d) kufurahia kutumia nomino zinazoanza kwa **Ki-** kwa usahihi katika hali ya ukubwa	• Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutambua nomino zinazoanza kwa kiambishi Ki- (*k.v. kiti, kitabu, kitanda*) kwa kutumia kadi za maneno, mti wa maneno, chati au vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutambua nomino zinazoanza kwa kiambishi ki- kwenye orodha maneno au vifaa vya kodojitali vyenye teknolojia saidizi. • Mwanafunzi aelekezwe kushiriki kwenye mjadala wa kutambua viambishi vinavyotumika kudhihirisha ukubwa na udogo wa nomino. • Mwanafunzi aelekezwe kushiriki katika vikundi kubadilisha nomino kutoka hali ya wastani hadi hali ya ukubwa na udogo.	Je, tunabadilisha nomino katika ukubwa hadi udogo vipi?

		na udogo ili kuimarisha mawasiliano.	• Mwanafunzi ashiriki katika mchezo wa vikundi ambapo kikundi kimoja kitataja wastani wa nomino na kingine kutaja ukubwa na udogo wa nomino hiyo. • Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kwa kutumia nomino hizo katika hali ya ukubwa na udogo kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki mijadala kuhusu mada ya ukubwa na udogo wa nomino.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kutambua na kuambatanisha nomino katika hali wa wastani, ukubwa na udogo.

Maadili:

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake wanapojadili.
- Umoja: Mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake.

Masuala mtambuko:

- Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji.
- Mahusiano ya kijamii: mwanafunzi anapoashiriki katika mchezo wa vikundi ambapo kikundi kimoja kitataja wastani wa nomino na kingine kutaja ukubwa na udogo wa nomino hiyo.

Uhusiano na Masomo Mengine

English: somo hili hushughulikia sarufi.

Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia
Orodha maneno, mti maneno, kadi maneno, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi, vifaa vya breli

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum ya Ujifunzaji Yanayotarajiwa	Shughuli za Ujifunzaji Zilizopendekezwa	Swali Dadisi Lililopendekezwa
11.4 Sarufi	**11.4.3 Ukubwa na Udogo wa Nomino:** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa Mada Ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua nomino zinazoanza kwa kiambishi **Ji-** ili kuzibainisha, b) kubadilisha nomino zinazoanza kwa kiambishi **Ji-** katika hali wastani kuwa katika hali ya ukubwa na udogo, c) kutunga sentensi sahihi akitumia nomino zinazoanza kwa kiambishi **Ji-** katika hali ya ukubwa na udogo huku akizingatia upatanisho wa kisarufi, d) kufurahia kutumia nomino zinazoanza kwa kiambishi **Ji-** kwa usahihi katika hali ya	● Mwanafunzi aliye na upungufu wa kuona aelekezwe kutaja nomino zinazoanza kwa kiambishi **ji-** katika hali ya ukubwa na udogo kwa kutumia kadi za maneno, mti wa maneno, ● chati au vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi k.v. jani (jijani - kijani), jiko (jijiko - kijijiko), mwanafunzi asiyeona aelekezwe kutaja nomino zinazoanza kwa viambishi ji katika hali ya ukubwa na udogo kutoka kwenye orodha maneno au vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi. ● Mwanafunzi ashiriki kwenye mjadala wa kutambua	Je, tunabainisha vipi nomino katika ukubwa na udogo?

		ukubwa na udogo ili kuimarisha mawasiliano.	viambishi vinavyotumika kudhihirisha ukubwa na udogo wa nomino zinazoanza kwa kiambishi Ji-. ● Mwanafunzi aelekezwe kubadilisha nomino kutoka hali ya wastani hadi hali ya ukubwa na udogo. ● Mwanafunzi aelekezwe kutunga sentensi kwa kutumia nomino hizo katika hali ya ukubwa na udogo kwa kuzingatia upatanisho wa kisarufi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa ● Mawasiliano na ushirikiano: Wanafunzi wanaposhiriki mijadala kuhusu mada hii. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kutambua na kuambatanisha nomino katika hali wa wastani na udogo.
Maadili: ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake wanapojadili. ● Umoja: Katika kufanya kazi kwa kushirikiana na wenzake.

Masuala mtambuko: • Utangamano wa kijamii: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji. • Elimu ya kifedha: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia udogo na ukubwa kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine Social Studies: somo hili pia hushughulikia masuala ya kiuchumi.
Mapendekezo ya nyenzo za kufundishia Orodha maneno, mti maneno, kadi maneno, vifaa vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi k.v tarakilishi, vifaaa vya breli

MWONGOZO WA VIWANGO NA VIGEZO VYA KUTATHMINIA ULIOPENDEKEZWA

MADA: KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA				
Viwango **Vigezo**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kuwasiliana kwa kuzingatia matamshi bora (*matamshi ya sauti zinazokaribiana: d/nd, ch/sh, j/nj, g/ng*)	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti 7 – 8 zilizolengwa kila wakati.	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti 5-6 zilizolengwa.	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti 3-4 zilizolengwa.	Anawasiliana kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti 1-2 zilizolengwa.
Kuweza kuzungumza na kujieleza kwa ufasaha	Anazungumza na kujieleza kwa ufasaha na kikamilifu akitumia	Anazungumza na kujieleza kwa ufasaha akitumia maneno4-5	Anazungumza na kujieleza kwa ufasaha akitumia maneno 2-3 ya heshima,	Anazungumza na kujieleza kwa ufasaha akitumia neno 1 la heshima, adabu na vyeo.

(kwa kutumia maneno ya heshima,adabu na vyeo: shehe, kasisi, padre, mwadhini, mheshimiwa, rais, mtawa)	maneno 6-7 ya heshima adabu na vyeo katika miktadha mbalimbali.	ya heshima, adabu na vyeo katika miktadha mbalimbali.	adabu na vyeo katika miktadha mbalimbali.	
Kuweza kusikiliza na kujibu ipasavyo **(***maamkuzi: k.v. Waambaje? Salam Aleikum? Unaendeleaje?)*	Anasikiliza na kujibu maamkuzi 4 kwa kuzingatia miktadha ifaayo.	Anasikiliza na kujibu maamkuzi 3 kwa kuzingatia miktadha ifaayo.	Anasikiliza na kujibu maamkuzi 2 kwa kuzingatia miktadha ifaayo.	Anasikiliza na kujibu maamkuzi 1 kwa kuzingatia miktadha ifaayo.
Kuweza kusikiliza na kujibu ipasavyo *(Maagano*: *k.v. mchana mwema, buriani, baki salama*)	Anasikiliza na kujibu maagano 4 kwa kuzingatia miktadha ifaayo.	Anasikiliza na kujibu maagano 3 kwa kuzingatia miktadha ifaayo.	Anasikiliza na kujibu maagano 2 kwa kuzingatia miktadha ifaayo.	Anasikiliza na kujibu maagano 1 kwa kuzingatia miktadha ifaayo.
Kuweza kuwasiliana kwa katika miktadha rasmi na isiyo rasmi *(Mazungumzo ya kimuktadha : ofisini, hospitalini, nyumbani, sokoni)*	Anawasiliana kwa kutumia lugha ifaayo (rasmi na isiyo rasmi) katika miktadha 4	Anawasiliana kwa kutumia lugha ifaayo (rasmi na isiyo rasmi) katika miktadha 3	Anawasiliana kwa kutumia lugha ifaayo (rasmi na isiyo rasmi) katika miktadha 2	Anawasiliana kwa kutumia lugha (rasmi na isiyo rasmi) katika mktadha 1
Kuweza kutumia lugha kiubunifu *(vitendawili: k.v. Adui mpenzi (Moto); Wanangu*	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea vitendawili 5 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea vitendawili 4 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea vitendawili 2-3 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea kitendawili 1 katika mawasiliano.

watatu daima wako pamoja (mafiga); kuku wangu watagia mibani (Nanasi)				
Kuweza kutumia lugha kiubunifu (*Methali* : *umoja ni nguvu utengano ni udhaifu, jifya moja haliinjiki chungu, kidole kimoja hakivunji chawa, kinga na kinga ndio moto huwaka*	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea methali 4 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea methali 3 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea methali 2 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea methali 1 katika mawasiliano.
Kuweza kutumia lugha kiubunifu (*Nahau*: *chapa kazi, kunja jamvi, changa bia, sema kwa sauti moja, fanya itifaki*)	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea nahau 5 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea nahau 4 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea nahau 2-3 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea nahau 1 katika mawasiliano.
Kuweza kutumia lugha kiubunifu (*Sitiari za tabia*: *yeye ni sungura, yeye ni fisi, yeye ni kasuku, mimi ni kobe safarini)*	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea sitiari za tabia 4 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea sitiari za tabia 3 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea sitari za tabia 2 katika mawasiliano.	Anatumia lugha kiubunifu kwa kurejelea sitiari ya tabia 1 katika mawasiliano.

MADA: KUSOMA				
Vigezo / **Viwango**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kusoma kwa ufahamu - Vifungu/mashairi/ maigizo *(ujumbe, umbo,matumizi ya msamiati mwafaka, kutoa muhtasari)*	Anaweza kusoma kwa ufahamu- vifungu/mashairi/maigizo kwa kuzingatia vipengele 4 vya usomaji	Anaweza kusoma kwa ufahamu- vifungu/mashairi/maigizo kwa kuzingatia vipengele 3 vya usomaji	Anaweza kusoma kwa ufahamu- vifungu/mashairi/maigizo kwa kuzingatia vipengele 2 vya usomaji	Anaweza kusoma kwa ufahamu- vifungu/mashairi/maigizo kwa kuzingatia kipengele 1 cha usomaji
Kuweza kusoma kwa kina. *(Matumizi ya kamusi: mpangilio na maana za maneno na utumizi wa maneno)*	Anatumia kamusi kwa kuzingatia mpangilio, maana na utumizi wa maneno kwa urahisi.	Anatumia kamusi kwa kuzingatia mpangilio, maana na utumizi wa maneno.	Anatumia kamusi kwa kuzingatia mpangilio na maana ya maneno.	Anatumia kamusi kwa kuzingatia mpangilio maneno.
Kuweza kusoma kwa ufasaha. (*matamshi bora, kiwango kifaacho cha sauti, kasi ifaayo, ishara zifaazo*)	Anasoma kwa kuzingatia vipengele 4 vya kusoma kwa ufasaha. .	Anasoma kwa kuzingatia vipengele 3 vya kusoma kwa ufasaha.	Anasoma kwa kuzingatia vipengele 2 vya kusoma kwa ufasaha.	Anasoma kwa kuzingatia kipengele 1 cha kusoma.
Kuweza kusoma kwa mapana.	Anasoma matini ya kujichagulia na kutambua	Anasoma matini ya kujichagulia na kutambua	Anasoma matini ya kujichagulia na kutambua	Anasoma matini ya kujichagulia.

(kutambua na kuchagua matini ya kusoma kutambua ujumbe na matumizi ya lugha)	ujumbe na matumizi ya lugha kwa mapana.	ujumbe na matumizi ya lugha.	kwa ujumbe na matumizi ya lugha.	
Kuweza kusoma kidijitali.(*Kufungua faili ya kidijitali, matumizi ya vifaa vya kidijitali, kusakura matini kwenye tovuti salama, kuchagua matini ,kusoma matini, kutambua ujumbe na matumizi ya lugha.)*	Anasoma matini ya kidijitali akizingatia vipengele 6 vifaavyo kwa uketo.	Anasoma matini ya kidijitali akizingatia vipengele 4-5 vifaavyo kwa uketo.	Anasoma matini ya kidijitali akizingatia vipengele 2-3 vifaavyo kwa uketo.	Anasoma matini ya kidijitali akizingatia vipengele 1 kifaacho kwa uketo.

MADA: KUANDIKA				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kuandika kwa tarakilishi. *(aina mbalimbali za maandishi, ishara zinazotumiwa).*	Anaandika kwa tarakilishi kwa kuzingatia vipengele vifaavyo kwa uketo.	Anaandika kwa tarakilishi kwa kuzingatia vipengele vifaavyo.	Anaandika kwa tarakilishi kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo.	Anaandika kwa tarakilishi kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo kwa kuelekezwa.

MADA: SARUFI				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua na kutumia aina mbalimbali za maneno katika lugha ya Kiswahili. (vivumishi na viwakilishi*)*	Anatambua na kutumia aina 6-7 za nomino katika matini kwa kina.	Anatambua na kutumia aina 4-5 za nomino katika matini.	Anatambua na kutumia aina 2-3 za nomino katika matini.	Anatambua na kutumia nomino 1 katika matini.
Kuweza kutambua na kutumia alama za uakifishi. *(alama ya hisi,ritifaa na koloni)*	Anatambua na kutumia alama 4 za uakifishi katika matini.	Anatambua na kutumia alama 3 za uakifishi katika matini.	Anatambua na kutumia alama 2 za uakifishi katika matini.	Anatambua na kutumia alama 1 ya uakifishi katika matini.

Kuweza kutambua viambishi vya ngeli, ngeli za nomino na kutumia upatanisho wa kisarufi ipasavyo. (YA-YA, U-U, I-I na PA-KU-MU)	Anatambua viambishi vya ngeli 4, ngeli za nomino na kutumia upatanisho wa kisarufi ipasavyo.	Anatambua viambishi vya ngeli 3, ngeli za nomino na kutumia upatanisho wa kisarufi ipasavyo.	Anatambua viambishi vya ngeli 2, ngeli za nomino na kutumia upatanisho wa kisarufi ipasavyo.	Anatambua viambishi vya ngeli 1, ngeli za nomino na kutumia kwa kiasi upatanisho wa kisarufi ipasavyo.
Kuweza kutambua na kutumia vitenzi katika kauli mbalimbali. *(kutendeana ,kutendesha na kutendua)*	Anatambua vinyume vya vitenzi 5 na kuvitumia katika matini .	Anatambua vinyume vya vitenzi3- 4 na kuvitumia katika matini.	Anatambua vinyume vya vitenzi 2 na kuvitumia katika matini.	Anatambua kinyume cha kitenzi 1 na kukitumia katika matini.
Kuweza kutambua vinyume vya vivumishi na kuvitumia katika matini.	Anatambua vinyume 6-7 vya vivumishi na kuvitumia katika matini kwa utendeti.	Anatambua vinyume 4-5 vya vivumishi na kuvitumia katika matini.	Anatambua vinyume 2-3 vya vivumishi na kuvitumia katika matini.	Anatambua kinyume 1 cha kivumishi na kukitumia katika matini.
Kuweza kutambua na kutumia viambishi vya hali ya masharti kwenye matini. *(nge,ngali na ki)*	Anatambua na kutumia viambishi 3 vya hali ya masharti kwenye matini kwa utendeti.	Anatambua na kutumia viambishi 3 vya hali ya masharti kwenye matini.	Anatambua na kutumia viambishi 2 vya hali ya masharti kwenye matini.	Anatambua na kutumia kiambishi 1 cha hali ya masharti kwenye matini kwa kuongozwa.
Kuweza kutambua viambishi vya ukanushaji katika hali ya masharti ipasavyo. *(nge, ngali na ki)*	Anatambua maneno 6-7 yaliyokanushwa, viambishi vya ukanushaji na kukanusha sentensi ipasavyo na kwa wepesi.	Anatambua maneno 4-5 yaliyokanushwa, viambishi vya ukanushaji na kukanusha sentensi ipasavyo.	Anatambua maneno 2-3 yaliyokanushwa, viambishi vya ukanushaji na kukanusha sentensi ipasavyo.	Anatambua neno 1 lililokanushwa, kiambishi cha ukanushaji na kukanusha sentensi.

Kuweza kutambua nomino katika hali ya ukubwa na udogo *(nomino zinazoanza kwa kiambishi ki- na kiambishi ji-)*	Anatambua na kutumia nomino 5 katika hali ya ukubwa na udogo kwa wepesi.	Anatambua na kutumia nomino 3-4 katika hali ya ukubwa na udogo.	Anatambua na kutumia nomino 2 katika hali ya ukubwa na udogo.	Anatambua na kutumia nomino 1 katika hali ya ukubwa na udogo.
Kuweza kutambua viambishi vya ukanushaji katika hali ya masharti ipasavyo. *(nge, ngali na ki)*	Anatambua maneno 6-7 yaliyokanushwa, viambishi vya ukanushaji na kukanusha sentensi ipasavyo na kwa wepesi.	Anatambua maneno 4-5 yaliyokanushwa, viambishi vya ukanushaji na kukanusha sentensi ipasavyo.	Anatambua maneno 2-3 yaliyokanushwa, viambishi vya ukanushaji na kukanusha sentensi ipasavyo.	Anatambua neno 1 lililokanushwa, kiambishi cha ukanushaji na kukanusha sentensi.

KIAMBATISHO 1:

MWONGOZO WA MIRADI YA SHUGHULI YA HUDUMA YA KIJAMII INAYOCHANGIA UJIFUNZAJI KATIKA GREDI YA SITA

Katika kiwango hiki, lengo la shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji ni kupata uwiano kati ya dhana zilizofunzwa katika masomo mbalimbali na maisha ya kila siku. Wanafunzi walio na changamoto za kuona wanafanya ulinganisho kati ya kile wamejifunza na maisha yao ya kila siku. Shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji imeshughulikiwa katika somo la *Social studies*. Utekelezaji wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji inahitaji ushirikiano ambapo mwalimu anashirikiana na walimu wa masomo mengine kuandaa na kutekeleza shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji. Ingawa shughuli hizi zinaelekezwa na mwalimu, mwanafunzi anatakiwa kupewa nafasi ya kutambua changamoto/tatizo na kuzua utatuzi wake. Usalama wa mwanafunzi unatakiwa kuzingatiwa katika utambuzi wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji. Hatua zifuatazo za shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji zinatakiwa kusambazwa katika mihula yote**.**

Hatua za utekelezaji wa shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji
1) Maandalizi ● Tambua umilisi wa kimsingi unaolengwa, maadili na stadi zinazokusudiwa katika matokeo maalum yanayotatarjiwa kwa mujibu wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji. ● Tambua nyenzo hitajika katika shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji (zinazopatikana katika mazingira) ● Kusambaza shughuli hizo katika muhula mzima (bainisha siku na wakati/muda wa shughuli hizo). ● Wasiliana na wanafunzi, wazazi/walezi, wasimamizi wa shule, walimu na washikadau wengine katika jamii ya shule. ● Tambua na kuandaa vifaa vya tathmini.

2) **Utekelezaji wa Shughuli Jumuhishi ya Huduma ya Jamii.** ● Gawia wanafunzi majukumu. ● Hakikisha kila mwanafunzi anashriki kikamilifu katika shughuli husika. ● Tazama wanafunzi wanapotekeleza shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji na kurekodi matokeo ya utekelezaji wao. ● Tumia kifaa cha tathmini kinachofaa kutathmini mchakato mzima pamoja na matokeo yake (tathmini kazi ya mwanafunzi kuanzia mwanzo hadi mwisho). ● Tathmini umilisi wa kimsingi unaolengwa, maadili na stadi katika somo.
3) Tafakuri kuhusu Shughuli ya Huduma Jumuhishi ya kijamii. Chukua nafasi ya kujitathmini kuhusu shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji ukiwa na wanafunzi kwa kujadiliana nao kuhusu yafuatayo: ● Ni nini kilifanyika vizuri na kwa nini ● Ni nini hakikufanyika vizuri na kwa nini ● Ni nini kinaweza kufanywa tofauti ● Wamejifunza nini

Kutakuwa na shughuli moja jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji itakayotekezwa mara moja kwa mwaka. Masuala ya shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji yatatokana na masuala mtambuko pana katika masomo tofautitofati. Waalimu wanatakiwa kuangazia suala tofauti kila mwaka ili kuwapa wanafunzi fursa ya kushughulikia masuala mtambuko mbalimbali katika miktadha yao.

Shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji itashirikisha kila mmoja katika jamii ya shuleni (wanafunzi, wazazi/zalezi, wasimamizi wa shule na walimu). Wazazi/walezi ni washikadau muhimu katika maandalizi na utekelezaji wa shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji. Ingawa walimu wana jukumu muhimu katika maandalizi na ujumuishaji wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji, wanafunzi wanatakiwa kushiriki kikamilifu katika mchakato mzima.

Shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji inampa mwanafunzi nafasi ya kukuza umilisi wa kimsingi na maadili mbalimbali. Mwalimu anatakiwa kubadilisha umilisi wa kimsingi na maadili yanayoangaziwa kila mwaka.

Tathmini ya shughuli Jumuishi ya Huduma ya Jamii.

Tathmini ya Shughuli jumuishi ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji itaangazia vipengele vitatu ambavyo ni: stadi katika masomo mbalimbali yaliyoshirikishwa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji, umilisi wa kimsingi na maadili yanayodhihirishwa. Ni lazima tathmini izingatie mchakato mzima pamoja na matokeo ya shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji. Mwalimu atawatathmini wanafunzi wakiwa katika vikundi akitumia vifaa vya tathmini kama vile ratiba ya ukaguzi, orodha hakiki, au kifaa kingine kinachofaa.

IAMBATISHO 2:

MUHTASARI WA MBINU ZA KUTATHMINI, NYENZO ZA KUFUNDISHIA NA MAPENDEKEZO YA SHUGHULI NYINGINE ZILIZORATIBIWA ZA UJIFUNZAJI

Mada	Mapendekezo Ya Mbinu Za Kutathmini	Mapendekezo ya Nyenzo za Kufundishia	Mapendekezo ya Shughuli Nyingine Zilizoratibiwa za Ujifunzaji
1.0 KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA	a) Kumakinikia jinsi mwanafunzi anavyotumia lugha katika mawasiliano b) Kujibu maswali c) Maigizo d) Kutambua k.m. kwenye e) orodha f) Kuambatanisha maneno na majibu g) Mijadala h) Mazungumzo i) Matumizi ya ishara za mwili k.v ishara za uso, za mikono na mabega kuimarisha masimulizi yake j) Wanafunzi kufanyiana tathmini	• Chati/ orodha maneno • Michoro na picha na maelezo ya michoro na picha • Mgeni mwalikwa • Vifaa vya kidijitali (k.v tarakilishi/vipakatalishi kinasasauti, rununu, projekta, video) vyenye teknolojia saidizi • Mti wa maneno • Kapu la maneno • Vitabu vyenye fonti inayofaa na rangi isiyotatiza / vitabu vya breli mbalimbali	1. Kazi ya vikundi 2. Vyama mbalimbali shuleniVyama/vilabu mbalimbali shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi

KUSOMA	a) Kutunga sentensi k.m. kwa kutumia msamiati lengwa b) Kujibu maswali k.m. katika ufahamu c) Kutoa muhtasari wa ufahamu au matini yaliyosomwa d) Kukariri na kuimba mashairi e) Kusoma kwa sauti f) Wanafunzi kufanyiana tathmini g) Potfolio h) Shajara	• Tarakilishi/vipakatalishi yenye teknolojia saidizi • Kinasasauti • Rununu yenye teknolojia saidizi • projekta • Kinasasauti • Rununu yenye teknolojia saidizi • projekta • Nakala ya shairi • Kamusi mbalimbali	1. Kazi ya vikundi 2. Vyama mbalimbali shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali vyenye teknolojia saidizi

KUANDIKA	a) Kuandika tungo mbalimbali b) Wanafunzi kufanyiana tathmini c) Potfolio d) Shajara e) Mijadala kuhusu vidokezo vya insha	• Kielelezo cha insha ya masimulizi • Kielelezo cha insha ya maelezo • Kielelezo cha insha ya wasifu • Nakala ya barua ya kirafiki • Nakala ya barua rasmi	1. Kazi ya vikundi 2. Vyama mbalimbali shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali yenye teknolojia saidizi

SARUFI	a) Kutambua k.m. kwenye orodha b) Kuambatanisha maneno lengwa c) Kujaza mapengo d) Kujaza fumbo maneno e) Kazi mradi	• Tarakilishi/vipakatalishi yenye teknolojia saidizi • Kinasasauti • Rununu yenye teknolojia saidizi • projekta • Kapu la maneno • Mti wa maneno • Kadi za maneno • Picha au maelezo ya picha ya vitu mbalimbali • Michoro au maelezo ya michoro • Chati • Mabango • Sanamu • Nyenzo halisi	1. Kazi ya vikundi 2. Vyama mbalimbali shuleni 3. Ziara za nyanjani 4. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali yenye teknolojia saidizi